

VIENYBĖ LIETUVŲNINKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaltinis laikraštis.

ISZLEIDŽIAMAS

J. J. Pankszis & Co.

METAS DVIDESZIMTAS.

PLYMOUTH, PA., U. S. A.

1905 m.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
315627
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
R 1912 L

TURINYS.**Peržvalga.**

Kronikos formoje sutraukta svarbesniejie lietuvių tautos ir draugijos gyvenimo apsiraiškimai — kiekviename numeryje.

Iš Lietuvos

žinios ir korespondencijos iš įvairių Lietuvos vietų — kiekviename numeryje.

Teipgi tarpais žinios iš lietuvių gyvenimo Didz. Britanijoj, Prūsų Lietuvoj, Vokietijoj ir t. t.

Iš lietuviškų dirvų Amerikoje.

žinios apie lietuvių gyvenimą ir krutėjimą įvairiose Šiaurės Amerikos vietose — kiekviename numeryje.

Iš visur

trumpos žinutės iš viso svieto apie žymesnius atsitikimus — kiekviename numeryje.

Iš Amerikos

svarbesnės žinios iš viso svieto apie žymesnius atsitikimus — kiekviename numeryje.

Politiškos žinios

iš visų šalių, o daugiausiai iš Maskolijos — kiekviename numeryje.

Karė Maskolijos su Japonija — kiekviename num. iki

Atskaita karės Maskolijos su Japonija. 439

Raštai apie tautos ir draugijos klausimus.

Tai mat. Iš spaudos 7

Skarmalius. Iš lietuvių protestonų gyvenimo Amerikoje 10

Komitetas. Reikalas kapinių. 21

V. Kapsukas. Vardan teisybės. 22

Vargomatis. Pazvelgus atgal. 23

S-vis. Šis-tas apie patrijotizmą ir meilę tautos. 30

J. Lizdeika. Reikale nelaisvių. 36

Vargomatis. Ko mums reikia. 37

Pradžia revoliucijos Maskolijoje. 44

N. Dirvonas. Apie „Spindulį“. 47

Pranešimas kankinių reikaluose. 48

Atskaita. 55

Kruvina audra peršniokštė. 58

Reikale tveriamos Liet. Socijalistų Partijos Amerikoje. 67

Atbalsiai zudynių Maskolijoje. 69

Laisvės Mylėtojas. Svarbus laikas, visi prisidėkim. 70

J. K. Pradžia revoliucijos Maskolijoje. 71

Vargomatis. Męs ir revoliucija. 72

V. Ambrozevyčia. Broliai, gelbėkim tėvynę. 73

Kun. V. Dembskis. Caroslavijos šmėkla. 79

V. Ambrozevyčia. Reikalai Vištaliaus. 84

„Aušros“ d-tės apyskaita. 93

Laikas užbaigt. Rusų socijaldemok. atsišaukimas. 95

Tarptaut. Socijalistų biuro atsišaukimas. 96

J. Naujokas ir *Socijalistas.* Dėl-i revoliucijos. 102

Artojas. Dar kartą. 120

J. Lizdeika. Aukaukit revoliucijos reikalams. 131

Užbaigiant organizuot socijalistų Partija. 132, 143, 158

Nuo Centrališko L. S. P. A. Komiteto. 151

Sėbraitis. Kritika raštų. (Viktutė). 154

J. Lizdeika. Apie aukas revoliucijai. 154

Vargomatis. Nevaržykim savęs nereikalinga baime. 154

<i>K. Rutkus.</i> Reikaluose Liet. Socijalistų Partijos Amerikoje.	178
Kankinių kasos apyskaita.	180
<i>J. Lizdeika.</i> Ateikit talkon greičiaus.	200
„ <i>Darbininkų Balso</i> “ Redakcija. Dar apie aukas skiriamas revoliucijos reikalams.	212
<i>J. L.</i> Apie politiškas partijas veikiančias Lietuvoje.	190
„ <i>Draugo</i> “ Redakcija. Dėlei aukų rev. reikalams.	192
<i>V-tis.</i> Męs tyčia užsimerkiame ko nenorime matyti.	214
<i>J. Lizdeika.</i> Revoliucijos bėgis.	210, 222
<i>J. B.</i> „Babilionijos Bokštas“ Amerikoje.	224
<i>L.S.P.A. Centr. Kom.</i> Draugai į darbą. (Dėlei Kovos“)	127
<i>Fort. Bagočius.</i> Ar reikalingas organas L. S. P. A.	228
<i>J. Šukis.</i> Dėlei atsišaukimo „Draugo“ redakcijos.	239
<i>Kun. V. Dembskis.</i> Į kuopas L. L. Sus.	240, 251
<i>Fort. Bagočius.</i> Žvilgis į mūsų tautiškumą.	261
1-mas seimas L. S. P. A.	262
<i>J. L.</i> Dėlei Draugo Organizacijos.	288
<i>Socijalisto Vaikas.</i> Ar augs Socijalistų Partija?	295
<i>J. B.</i> Kaip išnaikinti ypatiškus?	299, 310
Protokolas 6-to seimo S. L. L.	300
<i>Artojas.</i> Metai prabėgo.	308
<i>J. Naujokas.</i> Ar augs Socijalistų Partija.	321
<i>S. P.</i> Ko demokratai nori.	323
<i>J. S. Pruselaitis.</i> Teip mylim laisvę.	324
<i>J. Naujokas.</i> Atsišaukimas (Rev. Šelp. K.).	335
Tikėjimo „liuosybė“ Maskolijoje.	334
<i>S. Gilius.</i> Kas yra laisvė.	344
„ <i>Adomas Varnas.</i> Garbingoji Redakcija.	347
<i>J. B.</i> Kas galt pritariū revoliucijai Lietuvoje?	348, 360
<i>Artojas.</i> Draugystėm.	359
<i>Dr. J. Ž.</i> Milijonierius apie socijalizmą.	379, 390
<i>Fort. Bagočius.</i> Jei dirbam, tai dirbkim.	385
<i>Arzuolaitis.</i> Ruožai iš Lietuvių gyvenimo Škotijoje.	397, 410, 423, 433
<i>E^{II}</i> iš <i>M.</i> Kaip Sicilijos kaimiečiai kovojo už savo tiesas	392
„ <i>J. Šliupas.</i> Dėlei Sachalino lietuvių.	415
<i>Nelaisvamanis.</i> Lenkų ir lietuvių demokratai.	427
<i>Amerikos Liet. Rev. Šelp. Centr. Komitetas.</i> Reikaluose šelpimo revoliucijos.	428
„ <i>Nelaisvamanis.</i> Klerikalai-caro užtarytojai.	443
<i>Kirvis.</i> Reikia mokyklų.	444, 457, 469, 493
<i>Fort. Bagočius.</i> Caro prieteliai, arba laisvės priešai.	446
<i>A. D. Juozas Arch.</i> Kaimietis deput. Anglijoj.	451
<i>Kun. V. Dembskis.</i> Į L. L. Susivienijimo kuopas.	464
<i>K. Rutkus</i> ir <i>J. Šeštukas.</i> Dėlei Lietuvos laisvės.	479
<i>J. Lizdeika.</i> Padalinimas revoliucijai paskirtų pinigų.	490
<i>Nelaisvamanis.</i> Kame „patrakimas“.	578
„ <i>Ib.</i> Klerikalai „skyla“ į dvi partijas.	602
„ <i>Kankinių kasos</i> “ apyskaita.	608, 619
<i>W. J. Ghent.</i> Karės ir santaikos kraugeringumas.	540, 552, 564,
<i>J. B.</i> Demokratų revoliucijiškumas.	Įvairūs raštai.
Iš moterų judėjimo ir gyvenimo. (Kronika).	12
„ <i>Crosby.</i> Ši-tą už nieką.	50
<i>Vargomatis.</i> Laisvės stovyklas.	135, 179
<i>Ilanda.</i> Margumynai.	83
<i>Vincas Tarantas.</i> Angliški aprašymai apie lietuvius.	

<i>Galvočius.</i> Ką rašo amerikiečiai apie save.	140	<i>Bedloe Mendum.</i> Jie reikalauja	323
<i>Kun. V. Dembskis.</i> Darbininkų šventė.	156	Linksmas draugystė.	"
Darbininkai ir darbininkės, šveskite 1 geg.	165	<i>J. Baniulis.</i> Kalnų smaigtis.	466
<i>P. Branduko.</i> „Nauja Chrestomatija“. (Kritika).	188	<i>J. Nebrėka.</i> Kur dingo gužynės?	503
<i>Bomas.</i> Trupinių trupiniai.	204	<i>Smulkiutis.</i> Pinigai vaikiojasi gatvėmis.	623
<i>J. Naujokas.</i> Laisvės, laisvės.	239	Reikalai S. L. A.	
Praporščiko Šidlauskio pranešimas.	248	<i>D. Sargūnas.</i> Atsisaukimas į Sus. L. A. kuopas.	35
<i>Žvolgas.</i> Laiškas iš Maudžurijos.	262	<i>J. Kazakevyčia.</i> Susivienijimo kuopoms (dėlei provos).	58
<i>Nevadovas.</i> Mės ir mūsų vadovai.	"	<i>M. Biblošas.</i> Liudnas apsireiškimas.	"
<i>Dr-as L.</i> Laiškas iš karės lauko.	272	<i>P. Mikolainis.</i> S. L. A. kuopoms ir sanariams.	176
Slaptas dokumentas (gen-gub. pranešimas).	273	<i>J. Tareila.</i> XX seimas S. L. A.	208
Muzika ir tikejimas.	300	<i>P. Mikolainis.</i> Pazvalga į 12 num. Atskaitos.	226
Kaliajevo kalba.	311	Protokolas XX seimo.	"
Kunigas Krawezunas yra tikru kunigu.	320	<i>P. Mikolainis.</i> Atsisaukimas (del Paryž. par. liekanų).	322
Smulkmeros. 349, 360, 383, 395, 431, 455, 467, 503, 540, 554, 566, 590, 600.	371	<i>M. Valentinavyčia</i> ir <i>P. Paseokas.</i> Apie provos atidėjimą.	333
<i>A. A. Apanaitis.</i> Dėlei Westvilliečių aukos.	371	<i>V. Ambrazevyčius.</i> Apie kasier. kaucija.	346
<i>J. Naujokas.</i> Tėvyne pagalbos šaukia.	"	<i>J. Tareila.</i> Atsisaukimas.	"
<i>V. Liebknecht.</i> Vorai ir musės.	378	<i>J. Liudis.</i> Kodėl seimas nūžganedino S. L. A. sanar.	418
Kaliajevo laiškai.	394	<i>Provos Komisija.</i> S. L. A. provos stovis.	465
„V-bės Redakcija.“ Aukos bėgije 12-os metų.	418	<i>J. T. Želvienė</i> ir <i>Ona Alytienė.</i> Dėlei aplikacijų.	"
Kruvinas surašas (žudynės Maskolijoje).	419	<i>J. Kazakevyčia.</i> Besiartinant XXI seimui.	501
<i>Yla.</i> Paskutinis raportas Brooklyno bizninių politikierių Susivienijimo.	419	<i>J. Tareilos</i> atsiliepimas.	525
Ką kalba žmonės Maskolijoje.	454	55 kuopos atsiliepimas dėl prieglaudos namo.	550
<i>Kalinių grupa.</i> Atsisaukimas iš kalėjimo.	491	<i>A. Stočkus.</i> Dėlei įstatų vaikų skyriaus.	574
Petro Kulikovskio kalba teisme.	514, 527	<i>P. Mikolainis.</i> Kas atėmė energiją?	598
L. S. P. A. atsisaukimas į Am. lietuvius.	560	<i>J. Kazakevyčia.</i> Kas stabdo Sus. augimą.	610, 622
<i>P. Vištagaidis.</i> Emigrantų streikas.	576	Istorija.	
<i>M. A.</i> Atsisakimas dėl šelpimo revoliucijos.	596	<i>J. Šliupas M. D.</i> Lietuvių tauta senovėje ir šiandien.	"
<i>J. B.</i> „Kankinių kasa“ dar reikalinga.	599	I tomas pasibaigė ant pl. 26. II tęsiasi per visus NN.	"
Lietuvos Soc - Dem. Partijos atsisaukimai. 30, 42, 55, 66, 138, 150, 162, 198, 210, 221, 234, 246, 257, 270, 282, 294, 306, 318, 330, 342, 367, 378, 389, 414, 426, 438, 450, 462, 498		Polemika.	
L. S.-D. P. programiniai atsisaukimai:		<i>Dr. A. Bacevyčia.</i> Žvilgis į mano „kritikų“ kritiką.	11
1. Ko mės reikalaujame.	119	<i>A. Olševskis.</i> Atsisaukimas ant D-ro Bacevyčiaus pasi-kundimų.	59
2. Lietuvos valstiečiai, ukininkai ir darbininkai!	354	<i>J. Šliupas.</i> Į aukaut. jus reikalams revoliucijos.	488
3. Manifestas.	475	<i>K. Balčiūnas</i> ir <i>K. Rutkus.</i> Revoliucijos reikaluose.	512
<i>Liet. Dem. Partija.</i> Visi dabar išvien į kovą.	402	<i>J. Kazakevyčia.</i> Dėlei padalinimo rev. aukų.	523
Biblijographija.		<i>J. N.</i> Tautiečiai, ar eisit iki galui?	527
(Nauji raštai).		<i>Laisvės Mylėtojas.</i> Nežudykim brangaus laiko.	536
Beveik kiekvienam num.		<i>J. Šeštokas.</i> Reikale revoliucijinių aukų.	"
Poezija.		<i>Vargomatis.</i> Revoliucionieriai „tamsų“ ir revoliucijonieriai „apšviesti“.	537
<i>Laukinis.</i> Noriu rašyti.	27	<i>Fort. Bagočius.</i> Ar S. L. L. čarteris — dr. Šliupo?	538
„ O gamta graži.	"	<i>J. Šliupas.</i> Mieli lietuviai Amerikoje.	547
<i>Andrupats.</i> Nėliausim!	"	<i>Fort. Bagočius.</i> Kas dirba, o kas vaisius renka.	549
<i>M.</i> Našlaitė (apysaka eilėmis).	30, 50	Protestai prieš dalinimą aukų revoliucijai paskirtų.	488, 499, 524, 554
<i>J. Memelė.</i> Nuvarginta tėvyne.	50	<i>J. O. Širvydas.</i> „Laisvamylių“ reklama ir tikras darbas.	562
<i>Laukinis.</i> Girtybė.	51	<i>D. Bajoras</i> ir <i>J. Miliučkas.</i> Dar apie padalinimą aukų.	564
<i>Emers.</i> Paraminimas I.	"	<i>Kazys.</i> Silpni revoliucionieriai.	566
<i>Laukinis.</i> Mokslo mums reik.	"	<i>J. Baltrušaitis.</i> Kelios pasargos prieš ne-„reksnių“ nuomonę.	573
<i>J. M-lė.</i> Laisvos dvasios giesmė.	195	<i>J. O. Širvydas.</i> Vardan teisybes.	583
<i>J. M-lė.</i> Varšavietė.	216	<i>J. Šliupas.</i> Tautiečiai, į darbą.	585
<i>Skaitikas.</i> Kariška maskolių daina.	277	Likusioji polemika tarpe Rev. Šelp. Kom. tilpo priedė prie N. 50.	"
<i>J. M-lė.</i> Sunku Lietuvoj!	"	Reikalai T. M. D.	
<i>Menkutis.</i> Pavasaris.	289	Atskaita iki 1 sausio 1905 m.	25
<i>Eleonora Labauskiūtė.</i> Į darbą!	325	Apie susivienijimą su „Augmeniu“.	81
Internacijonalas.	493	Užmanymas „čarterio“.	298
<i>J. Nebrėka.</i> Prie mėnulio šviesos.	578	<i>M. Paltanavyčia.</i> Dar apie „čarterį“.	321
Belletristika.		<i>J. Naujokas.</i> Biskelį atydos. (Apie programą).	334
<i>J. Kalvis.</i> Danguje.	12	<i>P. Mikolainis.</i> Apie „čarterį“.	359
<i>J. Terpihora.</i> Baldykit o atidarys jums.	49		
<i>J. Terpihora.</i> Prašykit o bus jums duota.	108		
<i>Gulbinas.</i> Kaip dauguj teip ir ant žemės.	242		
<i>J. Nebrėka.</i> Ko motina verkė?	254		
Tylėk, širdie!	265		

PERŽVALGA.

Lapkričio 13 p. m. sukako 40 metų nuo myrio garsingo Lietuvos istoriko Teodoro Narbutto. Vilniaus lietuviai tą dieną užpirko želaunas mišias bažnyčioje šv. Jono ir jų iš klausę taip atliko paminėjimą sukaktuvių mirties to garsaus vyro. T. Narbut gimė 1784 m. 8 lapkričio tėvonijoje Šiaurių. Vilniaus gub., Lidos pavieto, o mirė 18 lapkr. 1864 m. Vilniuje. Jo nuopelnai dėl lietuvių pusėtinai augšti yra tame, kad parašė gana svarbų istorišką veikalą p. a. „Veikalai lietuvių tautos (Dzieje narodu litewskiego)“ lenkiškame liežuvij, kurio veikalo viso-pro-viso išėjo 9 storoki tomai. Juose yra parašyta istoriški Lietuvos nuotikiai nuo seniausių laikų iki Liublino unijai. Dešimtas ir paskutinis tomas teipat buvęs per velionį prirengtas į spaudą, bet netikėtai užkluptas giltinės, jo nebeatpaudino, o po jo myriui visą jo biblioteką užgriebė valdžia, ir ten kur bekilnojant prazuvo ir 10-to tomo rankraštis. Daugeliam jo aprašytų dalykų naujesni istorikai neįtiki, ypač priskaito jam vienpusiškumą aprašinėjimuose santikių Lietuvos su Lenkija, kur vis išsi-veržė jo didesnė atyda ant paskutiniosios ir net tiesioginės ignorancija reikalų savo tikros tėvynės-Lietuvos. Bet visgi jo nuopelnai Lietuvos istorijai yra nemaži.

— „Kovenskių Telegraf“ nupešia labai liudnus pavyzdžius iš lietuvių išeivystės į Ameriką. Sako, jog daugelis lietuvių, kurie pagrižta iš Amerikos Lietuvon, esą sunaikinti fiziškai ir dvasiškai. Apie Švieksnius, Žemaitijoje, du amerikoniai parvažiavo išėję iš proto. Vienas iš jų pašėlė išžudė visą šeimyną, o kito beprotystė teip buvo smarki, kad besišėlydamas nustojo kalbės ir tapo suparalyzuotas. Mi-

nėtas laikraštis sako, jog lietuviai esą nepripratę prie sunkių Amerikos gyvenimo sąlygų, kurios čia juos baisiai paskiaus sunaikina.

— Šiauliuose, Kauno gub., menama įtaisyti pirklystės mokyklą. Dalį jos užlaikymui ketina sudėti vietiniai vertelgos, o kitą tikėjosi gauti nuo ministerijos apšvietos. Vienok toji atsiskakė duoti pirklystės užlaikymui nors kokius kaštus. Taigi dabar miestelėnai ketina mokyklę užlaikyti pilnai ant savo kaštų, jeigu dar ministerija vėl nėra kokių kliučių jos uždėjimui.

— Išėjo 1-mas num. pirmo Lietuvoje lietuviško, lotynų raidėmis, laikraščio, p. a. „Lietuvių Laikraštis“, kurį išleidinė Peterburge Smilga, po redakcija Baltromaičio. Iš Lietuvos privatiškai rašydami lietuviai išreiškia apie tą laikraštį visokias nuomones: vieni džiaugias, kad gaus be baimės skaityti prigimtoje kalboje laikraštį; kiti sako, kad tai laikraštis „vis netoks, girdi; kaip iš Prūsų“: dar tretis sako: labai daug nuolankumo carui. Socijaldemokratai nulėmė: tai laikraštis kun. arba „T. Sargo“ pasekėjas. Tai teip privatiškos nuomones. Dabar recenzija: Amerikoje ji visai pasveikino. T. a. „Zvaigždė“, kuriai pirmiausia ir prisiuntė savo pirmą numerį, apreiškė, jog labai geras ir dar syki geras laikraštis; pasiėmė pagaliaus jo ir agenturą. „Lietuva“ ištare: biskį pataikauna valdžiai. Mėgė, ant nelaimės, negalime apie jį ištarti nė šiaip, nė teip, nes... mes jo dar negavome. Ir jeigu pirmiausia „Lietuvių Laikraštis“ atkeliavo į „Zvaigždę“, tai visai ir nesistebime mūsų Petropilinio draugo taktika.

— Dabar apie „Vilniaus Žinias“. Randame „Krajuje“ pranešama iš Vilniaus, kad p. Vileišis savo spaustuve jau atidarė. Bet ar jau bent vie-

na numerį išleido, ten nemini. — Kunigo Ambrozevyčiaus laikraštis „Lietuvos Bičiulis“ išleidinėš kas dvi savaiti.

— „Lietuvos“ korespondentas, 52 n., p. Giltinė, praneša iš Prūsų, jog nuo spalio mėn., p. m., pradėjo ten išleidinėti „maldininkų“ laikraštis „Pagalba“, lietuviškas vokiškomis raidėmis, redomas arba bent po atsakymu kunigo Dr. Gai-galaičio iš Priekulės. Anot korespondento, „Pagalba“ kovosianti su „bedievyste ir ypač su socijaldemokratyste nuodinga klystviere mūsų tarpe praplatinusia“.

— Tam pačiam num. „L.“ rašo J. Kal. iš Bostono, kad ten ketina užgimti naujas lietuviškas laikraštis „Keleivis“ išleistojum busęs A. Žvingilas ir gal M. Paltanavyčia. — Kaip matyt, lietuvių reikalai ant tiek pribrendo, kad jau dabar išeinančiuose laikraščiuose jų svarstymai ir sprendimai nebesutylpsta. Bet jeigu pažvelgsime giliau, tai rasime štai ką: ikšioliniai lietuvių išeivių reikalai erdvą turi vietą dabartinėje mūsų laikraštinkystėje, bet... nėra kam rimtai ir protingai jais užsiimti. Tačiau mes anaipol nepeikiame vienučių, didinančių skaitlių mūsų menkutės presos. Priešingai, linkiame geriems norams geriausios kloties ir trokštame, kad laikraščių užgimtų kuodaugiausia. Literatūrai augant, nyks mūsų brolių tamsybė, prieš kurią kovoti turėtų kiekvienas mūsų vienučių organas.

— „Zvaigždė“, tas šaltinis kunigiškos etikos, matyt, nevisada įstengia mūsų kunigėlius išmokyti etikos, arba bent išlavinti juos, kad kovoje prisilaikytų doros. Štai neseniai skaitėme „Ž.“, kur kun. Kūdirka, besibardamas ant S. L. A. provos komisijos, arba dalies jos — p. Mikolainio, kad nesutinka ant „ugadų“ žino-muose tarpe abiejų S-mų er-

geliuose, išsitarė, kad p. Mik. laikęs Wilkes-Barre hotelije per pusę adynos Dr. Želviene. 52 n. „Žs.“ tas išsitarimas tapo atšauktas ir paašrintas kitokioje prasmėje. — Oi reikia čia „katalikiškos Tiesos Draugystės“, oi reikia!...

Vienybės skaitytojams

Visi „Vienybės“ skaitytojai yra užkviečiami atnaujinti prenumeratą ir sykiu prisiųsti užvilktą skolą, idant parašydami skaitytojus į naujas knygas adresu, sykiu ir juos įrašytumėm, kad gautų visus numerius ir neturėtų pertraukos skaityme.

Iš Lietuvos.

Gruzdžiai, Kauno gub.

(Laiškas į draugus amerikiečius). Brangūs mano draugai: Al. ir Kr.! Jau nuo senėjų man nieko neberašote, ir jusų namiškiai sako, kad nuo šv. Roko jau nieko apie jus nebežina; girdeję tikrai nuo kitų, kad jūs iš New Yorko išvažiavę kur į kitus miestus. Žinau, jog jūs apie mus nieko nežinot, o juk čia daug atsitiko žingaidžių dalykų! Žinau, kad judu skaitote „V. Liet.“, taigi nors per ją noriu šitą apie šį kraštą papasakoti.

Karoliui, kurio Gruzdžių pačtos burliokas areštavo laišką, nieks blogo neišėjo ir caro tarnai pas jį namuose nebesilanko. — Tas burliokas, tai baurus žmogus: kurie tik laiškai papuola į jo rankas, ypač laiškai užrubežiniai, o jei dar kiek storesni, tuoj ir ardo laukan akise žmogaus atėjusio pasiimti laišką. Jeigu randa rankos raštą — atiduoda, bet beda tam, keno laiške randa kokį spaudintą lakštelį! Tuoj stato aktus ir visai pažadina adresatus, sakydamas, siųs aktus pas gubernatorių. Iki šiolei dar iš tų aktų nė vienas nesugrįžo su kokius rusčioms

pasekmėms.

Šią vasarą urėdininkai su savo „rasilninkais“ po visą apielinę padarė daugybę krautų, bet nesigirdėjo, kad kur bent vienas butų gavę į sprandą... Krėtė apie Zagarę, Joniškį ir Rudiškį — Kaučiūnų sodzių pas: Čiuberki Antaną, Žigą, Tamašauką ir Tamulį; Šimkunų sodzių pas Jul. Butautį, — atėmė nuo jo keletą spauzdinių ir kiek ten rankraščių. Šaukinėjo, tyrinėjo pristavas, prokuroras ir žandarų viršininkas. Teip pat buvo ir su visais apkaltintais Kaučiūnų ukininkais. Prokuroras, tyrinėdamas vis juokavęs: bus blogai jums, girdi — bėkit į Ameriką. Butaučiui rankraščius atidavė per Gruzdzių urėdininką, bet spauzdinių nebegražino. Trumpaitėliuose krėtė bent per dvi vietas: pas vieną jieškojo tabako ir degtinės pardavinėjant, pas antrą knygų. Bet nė pas vieną nieko nelaimėjo.

Trumpaitėliuose, Mataušo Slančiausko triobelę šį rudenį bent du kartu iškrėtė. Pirmą kartą Gruzdzių urėdininkas: radęs lietuvišką žemlapį Lietuvos ir Latvijos išduotą per inž. Maciejevskį Peterburge su pavelijimu cenzūros ir keletą laišku nuo jo dukterų iš Amerikos; tą viską susiglemžęs ir išsiboginęs. Antrą kartą užpuolė krėsti pabaigoje rugsėjo mėn. Joniškės urėdininkas su savo dviems „rasilninkais“: išvertė visur triobose ir ant augšto — ant lubų, spalčiuose iškniso jo visus rankraščius paties ir dukterų rašytus, dainas ir teip šį-bei-tą. Viso labo radęs į 30 suvilių visokių knygelių, keletą paveiksluotų pačtinių kortelių iš Amerikos ir kitur, ir daug šiokių tokių paveikslėlių. Visą susirišo į vieną rišulį. — Tas urėdininkas esąs latvis perkrištas, o „rasilninkai“, tai lietuviai-katalikai: Žigas ir Sabaliauckas; ir jiedu gyresis, jog esą per-

krikštais. Po to iškrėtimo jau praėjo du mėnesiai, o dar nieko nesigirdėti. Slančiauskas padavęs skundą ober-prokurorui į Kauną; mat krėtė abu kartu n'esant jo paties namie ir be jokių liudininkų. Bet ir apie tai dar nieko nesigirdi.

Už Joniškės (Pakuršėje) buvo suimta daug (sako apie 60) žmonių už tai, kad skaitė rasktus ant kelių ar prilipintus ant stulpų raudonus ir baltus atšaukimus. Daugelyj vietų juos rado ir bekrėzdami. Pristavas ir urėdininkai žmones baugino ir baudė: kam jūs skaitote tas popieras — prapulsite! Žmonės teisinosi: juk mes jų nerašom, o kad randaime ant kelio, tai juk turime perskaityti; tamistos juk irgi skaitote! — O mes, tai kas kita — sakė policija, — jums skaityti nevalė! — Paskui juos visur paleidė.

Daugiaus ant kito karto jums parašysiu; dabar likite sveiki. *Jonas Stonys.*

Dėlei „Prūsų Lietuvių Susivienijimo“.

Patėmyjęs „Vien. Liet.“, jog „Tėv. Myl. Dr-stės“ sąnariai kartais užsimenta ir apie mūsų „Susiv.“, pasidrystu nors trumpai čionykščių lietuvių padėjimą perstatyti.

Tikrą Prusuose gyvenančių lietuvių skaitlių paduoti yra sunku; patys kryžėiviai tesuskaito jų iki 122,000; bet žinant koks tas suskaitymas yra, negalima tąjį už tikrą pripažinti. Butent, yra atsitikimų buvusių, kur žmonių suskaitymo dienų jau vos vokiškai čiauškėti mokantieji lietuviai prie kryžėivių tautos priskaityti tapo... O atpenč, čionai ir patys lietuviai menk ką iš savo skaitliaus teišsidaro, randas net pulke „gerųjų krikščionių“ kurie lietuvių skaitlių ant 97,000 besprendžia. Mat, jie laiko turėdami išrokavo, jog ant kiekvieno misijonie-

riaus pareiną 97,000 pagonų, tai sako, jeigu viens misijonierius turi tiek pagonų išmokinėti tai, sulyg jų nuomone ir Prūsų lietuvių pagonų tiek buvė!... Nėra abejonės, kad šitas skaitlius taps ateityje ir nuo valdžios už teisingą pripažintas...

Kaslink tautiško susipratimo, tai reikia priminti, jog dauguma čionykščių lietuvių nežino kas tai yra žodis „tauta“. Jie prisipažįsta tik tai „krikščionis“ esą. Arčiaus prisiziurint nėra galima iš to ko stebėtis... Mokytų tautiečių čia stoka. Kitasis už tokį prisipažįstą yra net priešingu lietuviškam judėjimui. O ir tarp pačių „tautiečių“ nėra noro mokslą skelbti, bet jie užsiima murijimu griuvančių „krikščioniškų“ murų, kaip patys prisipažįsta. Tuls net užsiima tardinėjimais: „kur yra Dievas“? „ką veiksime po mirimo“? ir tt. Tokį paveikslą nuo mokytėsių gavę, kaip tai galėtų prasčiokai kiteip elgtis? Nedyvai todėl, kad Prūsų lieviai pilnu kaklu giesti: „kreipkim širdis dangunlinkai, ten, ten, mūsų yra namai“...

Pinigiškus pasilaikymus Prūsų lietuvių negalima užprastus vadinti, nėra juk jie jie kas metą ant „privertimo“ pagonų apie 13,000 Mk. paaukauja, bet ant savo tautos reikalų netur nė kapeikos...

Idant Prūsų lietuvius ant savęs išpažinimo parvesti ir tautiškus jausmus prikelti, ir apšvietimą praplatinti, tapo čionykštis „Susiv.“ sutvertas. Užsiėmimas gana didis, bet stoka veikiančių ypatų prie to darbo. Norint „Susiv.“ net kokią knygutę išleisti, nėra galima gauti raštų, o jeigu pasiseka nuo ko išmelsti ir tampa atspaudinta, tai vėl stoka skaitytojų. Jau neviens pasakė ant „Susiv.“ atlaikytų susiejimų: „kam man tautiški raštai? turint Bibliją ir Giesmių knygas jau pakanka“...

Sąnarių skaitlius ir nedidis, neatsiekia dar nė iki 100. Tulam „Susivienijimas“, kadangi neužsiima šlovinimu kaizerio arba negiria krikščioniškos nedorybės, pasirodo bedievišku; kitasis sakos esąs lietuviu ir be „Susiv.“, o tulas ir iš geresniųjų lietuvių savo mokesčių už vieną metą (ant meto 2 mk.) užmokėjęs, užmiršta tokiai antrą metą atlikti, net laiko už nedorą veikimą jeigu tampa per „postą“ įtraukiama...

Ikišiol išleido „Susiv.“ dvi knygutės: „Bendraitę“ ir „Senutę“, kurių tik menka teišiplatina. Ačiu p. v. Mauderodei, kurs kas metą po 52 knygutės atperka, kurios už atminimą „Kaimyne“ užduotas mįslės paaukaujamos, tik dar galima šep teip tautišką gyvastį prilaikyti... Iš to tai galima dabar atsekti, kuriame padėjime randasi „Prūsų Lietuvių Susiv.“ ir kokia jo užduotis ir kodėl tarp Prūsų lietuvių menka tautiško jausmo.

Dabar kaslink susivienijimo su Tėv. Myl. Dr. Musų išleidimai yra vokiškomis raidėmis, todėl tuliems sąnariams paskui minėtos draugystės bene bus netinkami. Juos tegalėtų vartoti tik tą rašybą pažįstantieji. Tas-pats butų ir su mūsų „Susiv.“ sąnariais... Ar nebutų galima Tėv. Myl. Dr. kuopoms susekti, kiek jų tarpe yra vokiškas raidės pažįstančių sąnarių, tiems galėtų pardavinėti Tėv. Myl. Draugystė mūsų išleidimus ir teip nors iš dalies atlygą gauti, už savo, mūsų „Susiv.“ suteiktas knygas. Musų „Susiv.“ irgi rasi šektusi vieną antrą T. M. D. išleistą knygą parduoti, kad ir už mažiausią prekę. O dar geriaus butų, kad mūsų „Sus.“ sąnariai galėtų T. M. D. išleidimus kaipo dovaną gauti, per tai rasi sąnarių skaitlius pasididintų, mūsų lietuviai priprastų prie lotyniškų raidžių, per tai butų tautiškas susipra-

timas prikeliamas, mokslas ir apšvietimas praplatinimas, ir tarp Prūsų lietuvių prapultų ta nuomonė, buk „žemaitiškos“ (lietuviškos) raidės yra „katalikiškos“, nuo kurių reikia šalinties...

Turim viltį, kad Tėv. M. D. sąnariai teiksis tą apsvarstyti ir nenorėdami, kad Prūsų lietuviai paskėtų vokietytės ir „krikščioniškos“ tamsumo gelmėj, stengsis savo broliams pagelbėti ant išpažinimo tiesos pereiti.

Vardan „Prūsų Liet. Susiv.“
Ansas Bruozis,

Bitenuose per Lompėnus.
Germany

P. S. „Susiv.“ išleistas kny-
gutes galima gauti pas
p. Mikelį Kiošį,
Tiisit, Kasernenstr, 30 a.
Germany.

Iš Škotijos.

Sugryžęs iš Lietuvos kunigas Čiuberkis, pirmiausia pasiskubino atkreipti savo atydą ne ant parapijos reikalų, bet ant vietinės kuopelės T. M. D. — iškeikė sąnarius, liepė neskaityti T. M. D. raštų, sudeginti juos. Nekokia būtų bėda su tais jo kariavimais su T. M. D., jeigu kunigėlis negriežtų dančio ant abelnai susipratusių tautiečių ir jeigu tie jo netikę pasistengimai neatneštų labai negeistinių vaisių: daugelis lietuvių, kunigėlio pamokslais įsiundomi ir tvirkinami, pradėjo viens kitam neužsitikėti, persisekinėti ir šunvuodegiuoti kunigui Čiuberkiui. Pasekmės matomos tokio netikusio mokslo.

Dar rugpiučio mėnesį čia (kur? R.) buvo vestuvės kasyklių „kompano“ Nelsono. Pirm vestuvių kasyklių administrantai rinko nuo darbininkų vestuvėms aukas. Dauge-
lis aukavo, kiti net paskyrė visos dienos uždarbį. Aukavo ne tik anglai, bet ir lietuviai. Mat visi tikėjos, kad juos

„kompanas“ pakvies ant vestuvių!.. Prisiartino ir vestuvės. Nelsonas atsiuntė pas kasykles alaus statinę ir šnapso bačkutę. Pradėjo dalinti aukavusiems po šnapsiuką ir stiklą alaus. Doresni darbininkai, tai matydami, nusispio-
vė ir nuėjo šalin. Vienok daugelis radosi ir tokių kurie išgėrę Nelsono „dovana“, apsilaižė ir nusiėmę kepurę šinkoriui padėkavojo. Tarp tokių buvo keletas ir lietuvių. — Ak tamsybė, tamsybė! Ir tokią tai dvasią kun. Čiuberkis atspyręs stengiasi tarp lietuvių palaikyti.

Ponų Priešas.

Isz Spaudos.

Ulandos bei Yldeginio pasargos.

—o—

— Ar tu skaitei, Yldeginai, 35 N „Ž-dės“, kur rašo apie atsisakymą d-ro Šliupo važiuoti į Niderlandus?

— Skačiau. Tai jezuitiška kritika, nors be jezuitiškų papuošalų: smagiai, linksmi, be tulzies... Autorius priminęs d-ro Šl. straipsnelį: „Taigi ne važiuosiu!“ („Vien. Liet.“ N31) sako, kad „daktaro manymas apie save yra teip didelis, kaip didelis yra nepažinėjimas gramatikos ir liogikos įstatymų...“ Taigi žiūrėsime, gal jis pats liogiškesnis bus... — Štai toliau kritikuodamas p. M. Senkaus straipsnelį: „Gaila!“ — patilpusį „L-voj“ N 34, autorius sakosi, kad pagal „Lietuvos“ metodą, savo patėmijimus pastatysias kabėse, paženklindams prierasū „P.“ Šeip ištisą Senkaus straipsniuką atkartosiąs. Ir atkartoja, ir „patėmija“. Bet kadangi p. P. „patėmija“ beveik po kiekvienam straipsniuko zo džiui, tai jau to būdo ne galima pavadīt „Lietuvos“ metoda, o tik jo paties metoda. Tiesa, tai ir ne jo išradimas: jis tik pamegdžioja „suplikaciją“, arba kaip senovės žydai

giedodavo „antifonas“, — ir čia p. P. lošia, tur but, kantorkų rolę, kadangi kabėse, kaip žinoma, balsas visados žemesnis, taigi moteriškas. Taigi ponas Senkus, kaipo kantaras, storu balsu, o ponas P., kaip kantarka, plonu žemesniu balsu. Šitokios suplikacijos rašte esti pažymėjamos dviem raidėm: A (su brankčiuuku ties kairiaja kojuke) ir R (teippat su brankčiuuku). Taigi p. P. ne per daug nuosekliai pasiėlgė, kad, rašydams, neprisilaikė šitos formulos.

Bet kas nor pamatyti tas „suplikacijas“, tesikreipia prie augščiau parodyto N „Ž-dės“. Mudu su Ulanda, vietoj „melskimos“, parodysiva štai ką.

M. Senkus savo straipsniu kyje d-rą Šl. mini kaipo „tautietį“, ir nors kongresą vadina „darbininkų socialistų“ kongresu, tai vienok sako „representuoti lietuvius ant kongreso“. Jau tai Amerikos lietuvių toks paprotys viską maišyti į daigtą ir niekad neišsiaiškinti, kas tai yra partijiškumas. Visi, kiek teko patirti iš laikraščių, kaltina lietuvių visuomenę už neparėmimą delegacijos nuo lietuvių socialistų į terptautišką soc. kongresą. Reikalavimas tas, sakytis — paikas, kad būtų su žinojimu skelbiamas. Dabar lieka tik pasigailėt tų nayviškų skelbėjų... Lietuvių visuomenė susideda iš kelių partijų, iš kelių klesų, kurių reikalai anaipol nevienodi ir per tai tarp savęs kovoja... Ir kaip gali norėt, kad, pvz., klerikalų partija remtų reikalus laisvamanių, arba socialdemokratų ir atbulai? Teip-pat: „garsus mūsų tautietis“ apsiėmė „representuoti lietuvius“... socialistų kongrese! Supraskit, draugai, kad tautiečių partija nieko bendro neturi su socialistais! Kad tai būtų „garsus“, arba „negarsus“, tik su noru ir išminčia atsidavęs savo idėjai, socialistas, tai but ki-

taip buvę: jis pirmiau but suorganizavęs lietuvių socialistų partiją, tada but ir delegacija tapus išrinkta.

Tai tokia malda p. Senkaus. Ir p. P. begiedodamas panašiai griešija prieš visuomenę. Jis, Senkui išsitarius: „representuoti lietuvius“, teisingai klausia: „kokius? laisvamanius?“ Bet toliau, Senkui primiaus apie „asabiškus“ užsiuolimus ir „L-vos“ red-jai paaiškinus, kad tą pas mus „užitraukias kiekvienas, kurs tik noris ką ką nors veikti ant viešo labo“, — jis atsako: „pav. „Motinė-lė“, kunigai-tautiečiai, zoknikės-mokytojos, ir tt.“ Senkui gailinantės; „kad mes atšalome ir neremiame svarbių uzmanymų“, jis ne iš šia ne iš čia išsoko: „kaip ve, įsteigimo katalikiškų mokyklų“!.. tartum mūsų visuomenė tik tas mokyklas ir turi remti nežiurint ant skirtumo, ar tai bus lietuvis-protestantas, ar lietuvis-netikiutys... Mokyklos (žinoma pradinės) neturi buti ne tikėjimiškos, ne partijiškos, o tiktai moksliškos. Jeigu pavadjisme jas lietuviškoms, arba tautiškoms, tai vienok tas nepriduos joms partijiškumo charakterio, — žinoma, jei teip vadjisme dėlei išguldamosios kalbos. Tōkiu budu mokykla bus visuomeniška. Ji neturi but ne laisvamaniška, ne socialdemokratiška, nes tai būtų per siaura, partijiška; ir ne katalikiška, kuri teippat būtų per siaura, nors tai turėtų dvigubą charakterį, butent — partijiškumo (klerikalizmo) ir „dvasiškos seminarijos“...

Je, da reikia paminėti konkluziją, t. y. „apieravonę“. P. Senkus užtraukė: „Ypač liudna, kad mes nemokame“... Ponas P. tolyginiai nusuokia: „tautiečiai visai nemoka“. P. S. tęsia: „paguodoti dirbančių ant viešo labo veikėjų“. P-as P. užbaigia: „pav. kun. Miluko, kun. Žilinsko, ir k.“ Tai mat, ant viešo labo dirba tik-

tai tuo. Milukas, kun. Žilinskas, ir k. (kuniginiai? Prie tų paskutinių, turbut, p. P. ir save prisiskaito). — Tikrai šviesi ypata ir tikras veikėjas nereikalauja dėl savęs paguodinės ar garbės, tik stengiasi parodyt savo darbo vaisius, kuriais žmonės galėtų naudotis ir tokiu budu pripažinti paguodone, vėlgi ne teip jam, kaip jo idėjai. Man rodos, ir p. Senkus, apsimislijęs, su mielu noru atiduos tą „paguodojimą veikėjų“ ponui P., o jau tas tegu jį padalys tarp savųjų, kur'e teip to trokšta...

Teip kalbėjo... ne Zarautustra, tik Yldeginis...

Tai mat.

Politiszkos žinios.

Politiszki sanvaitės nuotikiai.

Rusija. Žemiečių, arba tiesiau sakant, liberalų partijos reikalavimus—duoti konstituciją, prileisti buržuaziją prie įstatymdavystės—caras atmetė. Vieton konstitucijos prizadėjo caras įvykdinti plačias reformas, o tarnai biurokratijos priduria, kad tos reformos jau būtų senai įvykę, jei, girdi, nebūtų buvusi varoma priešvaldinė agitacija. Reformų turinys, ant kiek jis galima iš šalies žiurint suprasti, sueina iki šių išvadų: 1. prasčiokai bus sulyginti tiesosė su bajorija; 2. gvarancija ypotos laisvės ir apgynimas liaudės nuo administratorių engimo; 3. vietos apšauktos ant karės tiesų, bus nuotoliuosnotos, išimant kada matomas bus pavojus valstijos tvarkai. Apdirbimui reformų projekto sutaisė valdžia tam tikrą iš visų ministrų komitetą, kurio pirmsėdžiu paskyrė buvusį finansų ministrą Wittė. Idant kartais komitetas nenuėitų per daug negeistinoje autokratijai linkmėje į jį priskyrė šešis kniazius, artimus caro giminės ir uršius rėmėjus despotizmo, kurių uždavinys yra daryti komiteto lygsvarą. Ar čia

bus prileista žemiečių atstovai, dabar dar nežinoma. Bet patų skelbiamų reformų turinys yra labai nužvelgtinas. Tam tikslui išleistas caro „ukazas“ iššaukė užrubežinėje ir Rusijos presoje įvairias kalbas. Užrubežių laikraščiai beveik didesneį didžiumoj išreiškia nuomonę, kad caro teikiamos reformos ne 10-tos dalies neužganėdina ikšioliniams žemesnių luomų reikalavimams. „Ukazas“ teip yra dailei surėdytas, kad kalbėdamas apie reformas moka žaisti žodžiais ir apsupa idėjas tamsiu ruku. Viskas ten teip nejaukei, nepilnai ir vietoms net juokingai maišosi. Vienas dalykas yra suprantamas dėl Rusijos žmonių: jų balso valdžia neišklausė, konstitucijos reikalavimą atmetė, apie joki parlamentą nėra nė šnektos. Despotizmo jungas ne palengvintas, ne pašvelnintas. Prizadai pasirūpinti apie darbininkų apsergėjimą bei padavadijimai politiškus kaltininkus bausti legališkai išardžius, gali reikšti visai nedaug arba nieko. Autokratija pasiliks čielame savo kailyje, ir tokiu budu revoliucijinė agitacija nepasiliaus, bet dar susmagės.

Serbija. Karalius Petras sutrėmė savo valdybose liuosybę spaudos. Mat Serbijos presa dar vis nesiliauna kritikuoti jo dalyvumų žudynėje jo pranokėjo karaliaus Aleksandro ir jo visos šeimynos. Nemažas skaitlius žurnalistų, laisvai žėrusių dabartiniam karaliui pa-peikas, tapo įmesti į kalėjimus. Gilų tyrinėtojai karališkų intrigų tvirtina, kad tame karaliaus Petro pasielgime esanti dalyva Maskolijos biurokratija. Tam galima tikėti. Maskolijos įtekmė lenda į visus kampus ir visur išduoda biaučius vaisius.

Prancuzija. Maroko sultonas išvijo iš savo dvaro visus prancuzų įstigatorius, kurie po priedanga politiškų rodininkų pynė visokias prancuzų buržu-

azijos intrigas. Prancuzija padavė sultonui aštrią notą.—20 gruodžio Paryžiuje suvažiavo komisija tyrinėtojų garsaus incidento šiaurinių marių, kur maskoliai šaudė į žvejus Anglijos. Rezultatai dar nežinomi. Paryžiaus kriminališkas teismas perkratė bylą keturių geležinkelio tarnų, kurie buvo kaltinami sudauzyme trukio rugpiutyje, 1903 m., kur pranzuvo 65 ypotos. Juos nubaudė sunkiai pinigiskai ir trumpu kalėjimu.

KARĖ

Maskolijos su Japonija.

Beveik per du mėnesiu nuo šios dienos karės ekspertai vis tvirtino, jog Portas Arthuro diena iš dienos artinasi prie puolimo. Ir nors per visą tą laiką maskoliai tvirtai prieš apgulėjus laikėsi, tačiau jų skaitlius mažėjo ir mažėjo. Iš 40,000 apgulto garnizono kareivių šiandien sakoma bešą jų 15,000, dar kiti tvirtina net mažiaus. Japonų reikalavimai maskolių pasidavimo vis buvo atmesti. Garnizono vadas Štesel parodė drąsos bene daugiau, negu kiti maskolių kareiviai per visą karės laiką. Vienok garbė teip ilgo ištvėrimo priguli, žinoma, ne Šteseliui, bet tukstančiams lavonų, kurie pasidėkavojant atkaklybei vieno žmogaus dingo nuo veido žemės, palikdami apverkti savo atmintį tėvams, motinoms, broliams, seserims ir pačioms su vaikeliais likusiais tolimoje Maskolijoje... Ir ta milžiniška žmogiškos mėsos krautuvė šiandien jau išsi- baigia. Jos mėsininkas, gen. Štesel pagarsino bankrutą. Šioms dienoms pareina žinios iš japonų abazo, jog Štesel parašęs laišką, kuriame ketinąs jau pasiduoti. Toks tai bus finalas mėsinyčios Porte Arthuro, kur kitas mėsininkas gen. Nogi, daug smarkesnis,

nors su teipgi nemažoms aukoms karės Malochui, įstengė savo priešą sukriušti.

Maskolijos rando organai skelbia, jog caras užtvirtinęs projektą budavoti naują laivynę, kuriai iš pradžių asignavota 800 milijonų rublių. Laivynė busianti ant pavyzdžio naujausios mados išradimų ir turėsianti Maskoliją iškelti ant augščiausio laipsnio ant vandenių, teip kad visi kaimynai viešpačiai būtų nuolatinėje baimėje prieš caro valdžią. Suma, kaip matome, yra baisiai didelė, ir iš atžvilgio į dabar jau sugriuvusius Maskolijos finansus, turės ant nuvargusių gyventojų atsiliepti pavidale sunkaus mokesčių jungo. Bet ar tas projektas galės įvykti? Biurokratija eina prie bankruto labai žymiai, o baisiai nepalaiminga dabartinė karė sukels maskolius vargdienius prieš visokius naujus žudymo projektus.

Galiausia laikraščiai padavė tokias žinias nuo 2 sausio, kad Štesel japonams pasidavė. Kokios pasidavimo išlygos, tikrai nežinoma. Sako buk Štesel pasisiulęs kad jį vieną paimtų į nelaisvę, o visus likučius garnizono paleistų susivienyti su Kuropatkinio armija.—Portas Arthuro visas esąs paverttas į griuvėsius, o jame likę kareiviai vos gyvi. Patįs generalai saka, jog „mūsų kareiviai nebegali pasikrutinti. Jie vaikščioja pasmerkti į baisų nuovargį ir apsiaubti miego. Jie nemato savo ginklų. Męs galim jiems liept, bet jie nebeįstengia klausyt“.

Dalis darbu.

☞ PROVIDENBE, R. I. The Atlantic Co. guminių kaliošų dirbtuvė, kurioje dirbo apie 500 žmonių, tapo uždaryta ant nepaskirto laiko. Dėl kokių priežasčių, nežinoma.

☞ DENVER, Co. Nors čia kasyklių straikai oficijališkai

ir užbaigti, vienok vietomis jie tebesitęsia. Teip, 11 šakų unijos šiose apygardose, 3 — Californijoje, ir 2 — Montano — straikuoja visu kaitumu.

¶ **St. Louis, Mo.** Čia atvyko 25 gr. iš Colorados 62 angliakasiai, kuriuos išvyjo tęnykštis šerifas už straiką. Tuli iš jų ten paliko savo pačias ir vaikus. Jie čia jieško sau darbo ir beveik nė skatiko neturi prie dušios. — Linksmos Kalėdos!

Isz Amerikos.

A p s i š m e i z e D i e v o t a r n a i .

New Yorko laikraščiai praneša apie iškilusią didelę kriminališką bylą, kur Rev. Ingram N. W. Irving skundžia episkopų vyskupą Talbot, už įžeidimą pirmojo vardo ir nuplėšimą garbės. Mat vysk. Talbot per laišką, rašytą kitam „reverendui“, prirašė ant Irvingo labai daug nešvarumų ir pasakė, kad Irving prilaikęs paleistuvių namus. Laiškas pakliuvo į rankas Talboto priešų, tarpe kurių esąs net milijonierius Morgan, ir Talbotas yra dabar persekiojamas per sudą. — Laikraščiai džiaugias, kad busę gana daug sensacijinės medegos, kuri iškilis būeinant provai, iš „dievo tarnų“ privatiško gyvenimo. Kunigai episkopų apmaudauja ir stengiasi kad kaip nors tą bylą iš tiesdarystės rankų ištraukti, nes ta prova ant jų užtepsianti šlykščią dėmę.

M i g l o s i r v i e s u l a i .

Visais pakraščiais Atlanti-
nio Didžmario 27 gruodžio per-
lekė smarkūs viesulai, vieto-
mis su sniegu, teip, kad kai-
kuriuose vietose išrovė telegra-
fų stulpus, sugriovė šapas lau-
kuose ir miesteliuose užpustė
sniegu gatves. New Yorke
beveik visą parą niuksojo nu-
slinkusi migla ant pat gyven-
tojų galvų. Ant upės trakto
nuo New Yorko į New Jersey

pakraščius susidurė du garlai-
viai; čia vienok apart keleivių
išgąščio, ir keletu susidauzi-
sių į sienas pakaušius, didesnės
nelaimės neatitiko.

P r i t r u k s i m p i n i g ų !
Philadelphijos garsi pinigų
liejinyčia pasiliovė lieti smul-
kius sidabro pinigus, nes pri-
truko sidabro sąlavų. Valdžia
apreiškė, jog ji tam tikslui si-
dabro nebeturinti. Taigi dabar
liejinyčia beveik pusiau suma-
žino savo išdirbystės spēkas iki
valdžia negaus sidabro kur ant
svetimų turgaviečių arba ims
kalti dešimtukus, kvoderius iš
sidabrinių dolerių. Stoka smul-
kių pinigų kenksianti ateinan-
čių metų vaizbai apie \$10,000,
000.

D i e v o m y l i s t a .

Žmoneliai sako: Dievas da-
vė mums valdžią, ponus ir...
vargus. Įstabu vienok kad
žmonės tik paskutiniąją myli-
stą sau pasiėmė, nes vald-
žią atidavė ponams ir kapita-
listams. Geležinkelių kom-
panijos ir jų ponai gavo per š-
metą 72 milijonu gryno pelno
nuo žmonių. Taigi jeigu žmo-
nelės pasiimtų dar ir atrą
„Dievo duotą“ mylistą — po-
nus, tai tie milijonai irgi jiems
liktų. O jau kad pasiimtų ir
trečią — valdžią, tai nebereika-
lautų maldauti Dievo jokių
mylistų, nes visi tie milijonai
eitų ant jų gerovės. O juk Die-
vas žmogui ikšiolei dar nieko
nesuteikė meilesnio už dolerį.

**S u v a ž i a v i m a s
m o k s l i n ė i ų .**

Philadelphia, Pa., šą san-
vaitę suvažiavo iš visų kraštų
Amerikos 1,500 įvairių profes-
sijų mokslaviryų, tarp kurių
yra garsūs raštininkai, profes-
soriai, sąnariai universitetų,
kolegijų ir šaipjau mokslin-
čiai. Mieris suvažiavimo —
sprendimai kaip pakelti augš-
tyn mokslo papartį. — Mokslas
yra geru dalyku, bet ar šios
gadynės mokslas suteikė varg-
dieniui gerovę? Ne. Jis yra
prieinamas tik turčiams ir vie-

nat jų reikalams pritaikomas.

**K u n i g a s a p i e
b i b l i j a .**

Rev. Dr. Lyman Abbot ne-
seniai Harvardo universitete
skaitė studentams lekciją, ku-
riuje prisipažino, kad jis nebe-
tikis į Dievą-Suotvarą, nė į
bibliją, kuri, anot jo, visai nie-
kus nušneka buk žmogus esąs
sutvertas: mokslas, sako, išra-
do jog žmogus yra tvarinys
evoliucijos. „Literatura ir isto-
rija mums prirodo — jis kalbė-
jo — kad daugelis biblijos tvr-
tinimų yra perrašinėti iš kitų
ankstyvesnių tikybų. Paga-
liaus „dešimts prisakymų“ yra
vaisiumi laipsninio žmonijos
ugio, o ne įkvėpimu Mažiuii“.
Teip kunigai sako apie pa-
matus krikščionystės. O kas
mums belieka apie tą mislyti?

Isz Lietuvos dirvu Amerikoje

Plymouth, Pa. 29 gruo-
dzio pasimirė a. a. Juozas Še-
reika, 35 metų, nevedęs, dirbo
anglių kasyklėse, prigulėjo
prie šv. Kazimieriaus draugys-
tės. Tapo iškilmingai palaido-
tas per Naujus Metus ant lie-
tuviškų kapinių. Draugystė
in corpore palydėjo velionį į
bažnyčią, kur išklause mišių
šventų ir pamokslo. Pamoks-
las kun. Visgirdo buvo grau-
dus ir pamokinantis ir be abe-
jonės užsiliks ant ilgo širdise
klausytojų. Nekalbėjo jis apie
velionio nuopelnus arba gyve-
nimą, kam tas viskas? Užty-
lėjo ir vardą. Kalbėjo apie
svarbesnius dalykus, priminė,
jog eis neužilgo kalėdot, o pa-
skui ėmė šlovinti draugystę,
prie kurios prigulėjo velionis:
„Jūs draugystė nešioja vardą
šv. Kazimiero, kita šv. Juozu-
po, bet jūs visi šliuptarniai,
prigulinti į šliuptarnių Susivie-
nyjimą, prisidengiat šventųjų
vardais, o viską darot šliuptar-
niškai. Ar negalit sutverti
kuopą, iširinkti sekretorių,
prezidentą ir kasierių iš kata-
likiško Susivienijimo. Jus

skaitote šliuptarnių „Vienybę“,
paskaitę pusę metų išklustat iš
tikėjimo. Išleistojai „Vieny-
nybės“ yra šliuptarniai, jiems
nereik bažnyčios, nė tikėjimo:
Nuo šio sykio aš uždraudžiu
jums skaityti „Vienybę“. Kas
skaitys, nebus priimtas ant
kapinių ir bažnyčioj tokiam
nebus suteikiamos bažnytines
ceremonijos. Skaitykit katali-
kiškus laikraščius „Žvaigždę“,
„Kataliką“ ir šitą... ir... šitą
„Saulę“, kurie bus jums nau-
dingi ir atves ant tikro kelio“.

Žmonelėms pamokslas išro-
dė keistai. Už \$25,00 iššliup-
tarniavo draugystę, o apie ve-
lionį nė neminėjo. Vieni rus-
čiai kritikavojo kunigėlio pa-
mokslą, kaipo netinkamą, ne
vietoj pasakytą. Kiti užtarė
kunigėlį, sakydami, kad jis
„dar jaunas“. Kiti viens iš
kito pasityčiojo, vadindamiesi
šliuptarniais. O tuli ir pusė-
tinai rugojo, spiaudydami, ir
šreikšdami nepergeriausius
linkėjimus Naujų Metų savo
dvasiškam piemenėliui. Buvo
ir toki kurie į akis jam pasa-
kė, ką jie mislina apie pa-
mokslą.

Vėliaus patėmyjęs kunigėlis,
kad jo pamokinimai labai blo-
gą ant parapijonų padarė įspu-
dį, po sumai teisinosi iš savo
pamokslo, kad nevisi esą šliup-
tarniai, esant ir gerų katalikų.
Bet jis atėjęs į Plymouthą ko-
vot su šliuptarniais, kurie pri-
sidengę katalikišku vardu
griauna tikėjimą. S.L.A. esąs
tikrai šliuptarniškas. „Aš,
sako, neliepiu jums prigulėti
prie *kuniginio* Susivienijimo:
galite rašytis prie anglišku
draugysčių, o saugotis šliup-
tarnių. Prigulinti prie šliup-
tarnių Susivienijimo nebus
laidojami ant kapinių“.

Sqnarys šv. Kaz. Dr-stės.

Brooklyn, N. Y. Turda-
mas laiko parašysiu biskutį
apie Brooklyno lietuvius ir jų
gyvenimą. Akyva, žinoma,
čia nelabai kas yra, bet šis-tas

bus neprošalį dažinoti ir kitiems lietuviams apie mus. Visų pirmu — oras drėgnas, tanki sniega. Toliaus — darbai visose pusėse sumažėjo ir daugybė visur matosi bedarbo žmonių. Kriaučiai suvis mažai tedirba. Unija kriaučių, kaslink sąnarių skaitliaus, stovi labai gerai, didžiama iš jų turi gerą supratimą apie socializmą (neuzilgo gal padarys me kuopą). Musų unijos, 54 skyriaus, liko suspenduotas prezidentas V. Karalevyčia delei tulų piniginių reikalų. Vietinis laikraštis apie tai tyli, o butų gerai, kad butų pagarsinęs. Tarpe lietuvių pravarđziavimai ir ne apykanta prapuolė, ir visur — kur vis duodasi patėmyt užgimstančias žmonių protuose kitokias, naujesnes ir doresnes nuomones. Vertelgos lietuviai teipgi tarpsta, nes susipratę saviškiai juos remia; išskiriant dievuočius kuriems po grieku prabaščius draudžia eiti pas saviškius pirkti: jis abelnai ant tautiško lietuvių krutėjimo žiuri kreiva akia. Lietuviškų draugysčių čia yra tiek, kiek, aš mislinu, nė viename Amerikos mieste nerastum; jos visos yra po dvasiška cenzura — išimant dr-stę „Lietuvos Sunų“, dr-stę moterių ir merginų: „Susivienijimas Lietuvių“ ir dar giedorių dramatišką draugystę. Parapija musų ir bažnyčios reikalai teip stovi, kad net drovu ir sakyti: nueina žmogus į bažnyčią, čia stovi tarpduryj kun. Varnagiris su keletu badykorių. Kas duoda 10c. — įleidžia; kas neduoda, tai ar pats k. V., ar katras iš jo bernų ima mest žmogų laukan. Pakyla klegėsis ir trukšmas. Matydamas žmogus, kad prieš tokį burį durininkų jam neatstovėt, duoda 10c. ir tampa įleistas. Žmogus įėjęs atsisėda, o k. V. šluostos prakaitą ir šypsos. Aš patėmyjau „Katalikas“ rašo, kad katalikų kunigai, girdi, teip nedarą kaip pagonų (tai

dar džiaugsmas); aš-gi sakau, jeigu katalikų kunigai teip elgtųsi kaip pagonų, tai būtų dar pusė bėdos! Kiek Varnagiris pridarė netikėlių, bedievių, tai neįstengs tiek padaryti anot kunigų patarlės nė Šliupas su Dembskiu. O vyskupas visgi jam nieko nesako ir gana. — Gana tam sykiui.

K. A. R.

Wanamie, Pa. Vietiniai lietuviai nė apie ką neturi tiek ergelių, kaip apie bažnyčią. Kaip seniau neturėjo kunigo, tai aimanavo, ir dusavo, kad tik gauti kunigą — „ir melsimės ir duosime aukas, kad tik gautum kunigėlių“ — jie kalbėjo. Dabar kunigą turi ir vėl negerai: kiek jau sykių važinėjo pas vyskupą prašyti, kad kunigą atsiimtų atgal; vėžėsi net ir merginas, kurios pas kunigą tarnavo. Girdėtis, kad vyskupas žmonėms pasakė: ko jūs norite! ar jūs manote, kad aš ar kunigas ne tokie pat žmonės esava ir turiva ne tokius pat jautimus... Žadėjęs nuo Naujų Metų kunigą perkelti kur kitur. Kas bus, tai nežinia: jau tris mėnesiai kaip kunigui alga nemokėta ir nebeneri mokėt. *Vietinis.*

Seranton, Pa. Čia likosi suarštavotas lietuvis Aleks. Kuleckis, kurs budamas ant gaspados pas Marcinkevyčių atliko negražų darbą ant 4 metų mergaitės. — Tamsybės ir ištvirkimo vaisiai!

Bacių Juozas.

Iš lietuvių protestonų gyvenimo Amerikoje.

Po įvairias lietuvių užgyventos vietas Amerikoje užtinki tai šen tai ten įsimašiusių pokelioliką arba net keles dešimtis lietuvių protestonų. Iki šiol šitos sektos lietuviai dar snuduriavo, daugumas net pavirto į svetimtaučius. Bet pastarame laikė duodasi užtėmy-

ti ir pas juos šioks-toks krutėjimas. Protestonai lietuviai turi jau susiorganizavę savo draugystes Waterbury, Conn., Chicago, Ill., ir Collinsville, Ill. Rاندasi jau ir 3 protestoniškos parapijos — Collinsville, Ill. „Jeruzolimos“ parapija, — kun. žinomas M. Keturakaitis; New Haven, Conn. — kun. H. S. Brustat..., ir dabar ką tik susitvėrė Philadelphia, Pa. „šv. Jono“ parapija — bus kun. Petras Drignaitis, mokinęs Concordia seminarijoj Springfield, Ill. Laukema dar protestoniškos parapijos Chicago, Ill., — ir ten yra nemažai lietuvių protestonų. Jeigu tik ganėtinai rasis lietuviškų kunigų. Tuom tarpu dabar minėtoje Concordia seminary mokinasi J. Rozak... (?) ir Keturakat... Rengties protestoniškoms parapijoms, gal neuzilgo prasidės išieitinėt organas lietuvių protestonų, žinoma, paprastu vokiškai lietuvišku žargonu. Bet dabar neišsidrysta, kadangi darbininkų, kurie galėtų tokį laikraštį remti, truksta. O kaip antai kun. M. Keturakat... Tas prie nieko nesikiša, jeigu nemato pelno turėses; jam viskas gerai. Kadangi lietuviai protestonai įpratę yra į vokišką litaras, ir kitokiomis litaromis atspausių knygų nenori skaityti, o vokiškomis litaromis knygų lietuviškose spaustuose arba pardavinėčiose negaunama, tai tokias knygas savo vientikiams rupina kun. M. Keturakat... o tai daugiau sia lietuviškų babtistų išleidimus „Krikščionies kelionė į aną išganytingą amžią“, „Rasos Perlos“, „šv. Koravimas“ ir tt. Taigi liuterių kunigas dėl „biznio“ savo parapijonus verčia į priešingą babtistų tikybą; mat tas knygas lietuviai liuteriai labai perka. To dar negana. Pamatęs kun. M. K., kad lietuviški „pedlioriai“ ima gerą pelną už katalikiškas maldaknyges, pasirupino ir jis

gerą išteklių „Mažų Aukso Altorėlių“, „Saltinių dangišku skarbų (turtų)“, kurias knygas su pagelba savo parapijonų „katalikams-žemaičiams“ pardavinėja. Dyvai, kad kun. M. K. neparsitraukia kelis pakus rozančių, škaplierių ir kitų katalikiškų šventenybių; galėtų uždirbti pinigų daugiaus negu už „Saltinius“. Išskyrus kun. M. K., kunigai P. Drignaitis ir Brustat... jau yra uolesni liuteriai, ir kunigui M. Keturakatėiui užmetinėja veidmainystę. Bet jis ant to nieko ne paisy; by tik „biznis“ gerai einasi. Kunigai Drignait... ir Brustat... priguli prie Missouri Sinodo, tai yra teip vadinami „Senoviški liuteriai“, kurie visus Vokietijos evangelikus ir liuterius laiko už paklydėlius ir atskalunus, išskyrus tik keletą prie teip vadinamų laisvų bažnyčių prigulincius. Tokių „senoviškų liuterių“ regisi Prusų Lietuvoje yra tik 2 parapijos: Tilžėje, kun. E. Klaudat..., ir Įsruityje, kun. Ch. Luschnat... Kiti visi liuterių lietuvių kunigai yra susimaišę su kalviniais.

Prasiplatinus senovės liuterių mokslui tarp protestonų lietuvių, ir atsiradus daugiau kunigų, galės atsirasti ginčai tarpe protestonų lietuvių sektos. Vienok tautiškos idėjos kažin kada tarp lietuvių protestonų prasiplatys; kadangi kun. Keturakat..., nerokuojant pardavinėjimo „Bybelių“ (Biblijos), „Krikščionies Kelionies“, ir „Saltinių dangišku skarbų“, nieko gero dėl lietuvių nedaro, ir turbūt nedarys, nors daug galėtų padaryti. Kun. Brustat... teipgi kaip kartą „Vienybėje Lietuvninkų“ p. Armonaitis rašė, esąs priešingas tautiškam kilimui. Kažin kokios pakraipos bus kun. Drignaitis. Ant kiek aš žinau, jis daugiau yra su lietuvių tautiškais reikalais apsipazines už pirmiau minėtuosius. Naujai susitvėrusi lietuvių protes-

tonų parapija, laikys savo dievomaldystą vokiškoje liuterių bažnyčioje *Skarmalius.*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Metas 1904 kaip šturmas prabėgo ir išnyko su metais nuo amžių. Viskas nyksta arba savo stovyje persimaino, tiksliai lieka pėdsakus nuveiktų darbų žmonijos. Mūsų draugai T. M. D. paliekam pėdsaką nuo laiko mūsų susiorganizavimo, paleisdami į pasaulį po keles knygeles mokslinės įtalpos, pridėdam po nesunaikinaną plytelę prie lietuviškos literatūros. Paziūrėjus į mūsų materialią darbą išrodo mažuteliu ir literatai gali palaikyti mus už vangius darbininkus; tačiau pažiūrėjus į dvasišką energiją mūsų darbininkų (kareivių), galima pasakyti, kad istorikas šios dienos duos mums pilną kreditą kaip skruzdėlėm būdavojančiom sau namus. Per metą mes ištarėm milijonus žodžių, suvilgintų karščiausia meile, į savo brolius nežinėj klaidžiojančius. Kalbinom, šnekėjom, idant įkvepti jiems priguleti prie T. M. D., idant padaryti juos dorais, vienybę suprantančiais, ir kad įkvepti jiems dvasę tautiškos meilės. Tukstančiai mūsų žodžių žuvo be pasekmės, tukstančiai rado žemę, ant kurios vaisių išdavė. Metai nuo metų vis mūsų tauta pasirodo ant augštesnio laipsnio ir keliauja prie gerovės.

Brangūs darbininkai! turim linksmintis sulaukę 1905 metų, budami sveiki ir tinkanti į tolesnę kovą. Šiuose metuose, sustiprėkim drutai ir mėginkim padvigubinti mūsų skaitlių. Tą padarę palengvinsim savo jungą, nes pinigiska galybė bus drutesnė; todėl mums keliem nereiks daug centų išmesti. Tėv. Myl. Dr. stės idealas yra teip geras šiandien,

kaip, kad buvo kada ji susitvėrė. Mūsų mieriai yra platinimas mokslo, mokslas atidaro žmonijai akis; su adarom akim pamato savo skriaudėjus ir pamato retėzių ir jungą, kuri velka. Netikęs revoliucionierius, kurs nesupranta dėl kokio mierio jisai kelia maištą, tokį greitai galima numalšinti, nes jisai nežino ko jieško. Kitėip yra su ypata, kuri išaukleta su mokslu, jieško sau laisvės. T. M. D. yra motina, kuri gali dorai išauklėti sunus laisves jieškančius ir dėlto jos mieriai niekad nesimazina; kad mes ištikimai platinsim tuos mierius ir stumsim mokslą pirmyn, turėsime didelę naudą ateityje, nes turėsime jieškoti didesnes liuosybės negu mes šiandien turime. Draugai! su bruskim prie darbo šią žiemą ir pakelkim balsus savo, šaukim daugiau draugų, tverkim naujas kuopas, rinkim centus dėl mokslievių. Dar kelis metus sunkaus darbo, o mūsų norai išsipildys. Mūsų kaip dalelė prisidėjom atjieškoti knygų, laikraščių spaudinimą nuo caro. Išleidus kelis tukstančius knygelių į Lietuvą, pateko jos ir į caro rankas ir teip caras turėjo prisitaikinti prie lietuvių, kaip tas Konstantinas Rymo ciecorius prie krikščioniškos politikos. Kur mūsų ištikimi draugai randasi, ten ir tėvynės meilė platinasi. Lietuviai užsilaiko švariau, ir visas stovis tarpe mūsų brolių yra paveizdingas. Girtuoklystė iš dalies išnyksta, nameliai išrodo svaresniais ir ramesniais.

Vidurinei mūsų reikalai stovi teip: Laukiam žinios nuo organizacijos po vardu „Augmuo“, kuri susitvėrė Lietuvoj. Mūsų gavom jos įstatus pamatyti; įstatai tie patys kaip ir T. M. D., tiksliai plačiau apdirbti ir dirvą duoda didesnę prie darbo. Mokestis 3 rubliai ant metų, 2 dol. Amerikoje. Taigi organizacija būtų ne ant mažo pamato. Mūsų

laukiam tolesnių žinių ir jeigu koku nors budu galėsime susivienyti, tai ir turėsime teip padaryti, nes mes esam silpni literatiškoje puseje, ypač dabar leidus knygas spauzdinti Lietuvoj bus sunku gauti rankraščių, kaip kad gavom iki šiolei. Gavus draugų Lietuvoje, kurie pagelbėtų mus raštais klausimas mūsų užduotės pasigerintų.

Pereituose metuose susitvėrė apie 16 naujų kuopų, teipgi kelios užmirę vėl atsinaujino. — Tikėtai kurie buvo išsiuntinėti dėl moksl. naudos, pradeda sugrįžti jau parduoti. p. Zorska Scrantone pardavė kaip šiltus piragaičius: net 31 tik. pardavė. p. Strimaitis prišuntė mašiną siuvamą padovanodamas dėl T. M. D. ant knygų išleidimo. Labai puiki dovana ir bus nauda nemaža, jei tik draugai pasidarbuos parduos gana tikietų ant tos dovanos. J. Vanagaitis draugas iš Prusų rodija knygas spauzdinti Prusuose, tą reikalau ištersim ir kur bus pigiausia ir parankiausia, ten duosime spauzdinti. Kad prusiečiai padėtų mums daugiau mūsų darbe sutverdami drutą šaką T. M. D., perstatytų ant literatų tiukaučius ten tautiečius, kad ant vietos būtų galima darbas atlikti, teip visas parankiau eitūsi. Kaip reikalai stovi dabar, mus literatiškam komitetui būtų daugelis darbo, neparankumas tenai spaudinamos knygas apdirbti. Temykite, draugai: laimėjimas paveikslas, kuri padovanojo p. Bagdonas, bus pagarsintas, ir visi tie katrie pardavė tikietus bus vėliau pagarsinti, kiek kur pardavė.

Linkėdamas draugam pasėkingų metų ir stropaus pasidaravimo dėl T. M. D. lieka su guodone. *M. Paltanavičia* prez. T. M. D. P. Š. Centrališkas komitetas nutarė išleisti kalendorius T. M. D. draugam, kaip pro

pagandą, taigi šiomis dienomis bus tie kalendoriai išsiuntinėti. Jeigu kuopų viršininkai persimainė, išvažiavo, tai bukite teip geri paduoti adresus ten esančių draugų, kad galima būtų jiems nusiųsti ir kad nesugrįžtų atgal. *M. P.*

Nauji sanariai.

Philadelphia, Pa.

K. Velikis

M. Juodsdukis

V. Patalavičia

A. Nauronis

M. Zaleckis

P. Kubiliunas

A. Žilinskas

A. Kvederas

Už knygas \$3,55

Collinsville, Ill.

J. Aniks

Union City, Conn.

J. Antanaitis

J. Eidukaitis

V. Jonevyčia

Wilkes-Barre, Pa.

J. Jakštis

A. Starapolskis

Northampton, Mass.

Pijus Zaleškevyčia

T. M. D. Sekr. *A. Ramanauckas.*

Žvilgis in mano „kritiku“ kritika.

Pasirodžius mano veikalui, istorijos pirmai dalei, kaip jau tuli skaitytojais patėmijo, p. Oiševskis „Lietuvos“ 48 Nr. ir „Spindulys“ arba V. Karalius, katras su manim absoliutiškai neturi jokio reikalo, impertinencijskai užmėtinejo man, kad aš vilkinas tolesnį rašymą, už katrą atsiėmęs net pusę užmokesties. Taigi, pagal tų ponų „biznierių“ tokį nusiskundimą — dargi visuomenei, ne vienas iš skaitytojų galėjo pamislyti, kad aš tuos ponus nuskriaudžiau ir nemažai turėjau pasipelnyti iš pašvęsto lietuvių darbo. Todėl čia faktiškai perstatysiu visą dalyką, iš ko bus galima aiškiai persitikrinti, kas yra nuskriaustu ir kiek aš pasipelniau.

Išeidinėjant „Kardui“ buvau apsiėmęs V. Karaliui perguldyti iš angliškos kalbos rankvedį, kuriame tilpo trumpai aprašyta senovinė, viduramžinė ir vėlesnė istorija, su išlyga ta, kad jis man išmokės 50 dol., kaipo perguldymo kaštus, nes prieš tokio darbo išguldijotojui darosi kaštai. Pradėjus perguldinėti istoriją, p. Karalius dažnai užpildinėjo mano guldymu net po pusę savo „Kardo“, nepaisant nė ant to, kad buvo sutikta rūpinti rankraščių tik į dvi laikraščio kolumnas, kas sanvaite. Jis stengėsi iš mano guldymo pasinaudoti kuodangiausiai, nes jo kardui beveik kas sykis pritrūkdavo medegos. Tas darbas tęsėsi reguliariškai per keletą mėnesių ir šiaip bei taip jis man atkaišiojo 25 dol., ir jeigu ne „Kardo“ kryžis, tai ta knyga už kokio pusmečio būtų buvusi užbaigta. Bet lyg tyčia, atspaudinus knygos apie 100 puslapių, „Kardas“ užsibaigė, o tada Karalius nematydamas savo drukorystei jokio prospekto, atsisakė nuo tolesnio knygos spaudinimo ir tokiu būdu užsibaigė su juomi mano reikalas.

Kada užsibaigė mano reikalas su Karalium, tada aš savo tolesniam darbui pasidariau naują plianą, nes rankvedis, kurį perguldinėjau lypstijo istoriškus dalykus per daug paviršutiniškai ir todėl jis man nepatiko. Apart to dar labiau man nepatiko Karaliaus spauda—sudarkė visą pradėtą darbą, nes pagal jo nuomonę korektos buvo nereikalingos. Spaudino taip, kaip zeceris sudėjo, nepaisant nė ant to, kad aplenkė čielas eiles, žodžius ir terminus sudarkė. Tada matydamas trukumą lietuviškoje kalboje istoriško veikalo, sumislyjau pagaminti istoriją trijose dalyse— pirmoje senovinė, antroje viduramžių ir trečioje vėlesnėje; pradėjau rinkti materijolą ir apdirbinėti pir-

mą dalį. Tuomi tarpu Karalius Olševskiui pardavė „Karde“ėjusios istorijos paveikslėlius, atlietasias puses ir *net visos knygos perguldymą*, apie ką tik dabar persitikrinau. Tas „giš-ftas“ juodviejų tarpe atsisubuvo konspiratyviškai—be mano žinios. Netrukus Olševskis užklausė manęs ar guldyčiau „Karde“ėjusią istoriją, antko atsakiau, kad ne,—paaiškinau apie savo naująjį darbą, kurį ir pavedžiau jo spaudai, be jokių reikalavimų, nes nežinojau, kad jis nuo Karaliaus pirko ano rankvedžio guldymą, katras buvo nepabaigtas ir nebuvo man užmokėta. Tada prasidėjo mano naujas darbas, naujas reikalas visai su kita ypata ir darbavausi iki šiol pagal savo išgalės taip, kaip užsiėmimai ir reikalai man pavelyjo.

Rašinėjant tą veikalą netik nuo p. Olševskio nė cento ne pelniau ir net nė vienos knygos negavau, kas man kaipo honorarium priklausu, bet dar iš savo kišenius išsikaštavau keles dešimtis dolerių, nes reikėjo susipirkinėti nekurie istoriški veikalai, išmokėti knygyuose už knygas, už siuntinėjimus rankraščių ir tt. Bet už tai aš neisikundžiu visuomenei ir niekam neišmėtinėju, nes nejieškojau pelno vardan lietuvištos atliekamam darbe. Vienok norėčia žinoti, ar p. Olševskis velytų pasidaruoti, nors pusmetį, vardan lietuvištos be pelno?

Kaslink Karaliaus pasakyti tik tiek, kad jis už savo keletą dolerių per keletą mėnesių užpildinėjo nekartą po pusę savo „Kardo“ ir pardavė Olševskiui slapta visą knygos perguldymą, kaipo man apmokėtą iš viršaus. Todėl jis dabar norėdamas atsikratyti nuo prasižengimo, papildyto darant „gišeftą“, padarė man užmėtinėjimą.

D—ras A. Baceviče,
187 Ferry str.,
Newark, N. J.

Ši-tą už nieką.

Kas gali sakyti jog mes kada butum stokavę energijos? Skelbikai tiesų, buk mes esam silpni žmogučiai, šiandiena visai neturi tarp mūsų rasti. Štai kas yra tiesa: mes turime labai žemus idealus, o skelbikai silpnybių neturi nieko geresnio mums suteikti. Musų idealas buvo—gauti ši-tą už nieką: rašyti uždraustus vaikus nuo medžio kitų pasodinto; kilnotis nuo uždarbių ant pasipelnymų; jieškoti „nepri gulmystės“ bunant susipančiojusiems kitų paspėstuose žabanguose; nugraibyti riebumas parsisamdantių vargšų,—tai mūsų yra jieškiny, tai troškiny... Musų nuoamžiniai miškai dingo ne budavonei namų, bet juos išnaikino godūs miška—edžiai, rąstų spekuliatoriai. / Kasyklės yra rausiamos į giliausias gilumas žemės, tačiau angliai eina ne kurinimui mūsų kakalių, bet neša dujinę naudą į gelumbines kišenes. Geležinkeliai tar nauja ne keleiviams, bet pelno jieškočiams. Devynioliktas amžius grobė ir grobė viską į nevalę: žmones ir daigtus, nedėlto, kad jie yra naudingi ar būtų gražūs, bet dėlto, kad jie savę labai apmoka. Nepaisė niekas ant to kas buvo daroma, bet bauginosi tik tai kad darbai neatsispindėtų užpakaly ant durijų. Dievas buvo turgavietė, ir miestai budavojosi ne dėl gyvenimo, bet dėl randų. Lengva suprasti, kad tokie kreivi motyvai turi užsibaigti baisiai didele nelaimė visai grožybei gamtos ir dailai. Jeigu jūs sykį tik pamislinote, kad dirbate tą ir tą daigtą dėl pardavimo, jau jūs atidarėt duris į visas mainikavimų ulyčaitės. Darykite daigtus su naudojimui ir jūs pasijusite, kad esate laimingiausi žmonės ant svieta! Krepšelninkas, kurs šaukia: „britvos dėl pardavimo“, girdėdamas ujimus pirkejų, kad jo britvos nesku-

ta, jis atsako, kad jos buvo „dėl pardavimo“, o ne „dėl skutimos“—tai yra geras simbolas devynioliktojo šimtmečio. Norint, idant dvidešimtas būtų geresnis, mes turime prieiti prie dalyko iki šaknų ir sodinti naujus jieškinius, naujus idealus. Naudos čiulpiamas, kuris yra niekas kitas kaip tik lošimas su darbininku kaipo pralošėju, turi liautis, jeigu norime, kad svieta ištikrujų išrodytų puikum, ir jeigu norime, kad daila ir prigimties grožybės būtų tuom kuom yra, o ne skyte, užmaskiruota gėlėmis, į kurią įpuola neatsargios aukos.

Pagal Crosby Vargomatis.

Danguje.

Saulutė leidosi. Skubiaus ir aš nuo lauko namon. Kamputį sausos duonos sukramtęs ir puodą vandens išgėręs, ištiesiau savo nuilsusius sunarius ant medinio suolo.

Ir štai sapnuoju esąs danguje. Sėdėjau po kojų pono Dievo ant šildomos, minkštos, baltos kaip sniegas debesėlės, įsisiautęs į raudoną paklodę; ir pypkutį rudydamas skaičiau lietuvišką, maskoliškoms litaroms atspaudintą knygą.

Ir ponas Dievas pakrutino manę už peties ir rustingu veidu į manę pažvegdamas klausė: —Girdi, kas liepė tau tokius raštus skaityti?

Aš supratau, apraudonavau ir greitai aną knygą pakišau po mano debesėlės.

Rustingas pono Dievo veidas pastojo ramesnis, ir iš ančio išitraukęs lietuvišką knygą lotyniškoms litaroms atspaudinta, meilei man ją padavė.

O ta buvo visai kitokioje dvasioje parašyta. Aš skaičiau su atyda, tik laikas nuo laiko turėjau pažvelgti į šventą Petrą.

Šventasis stovėjo prie dangaus vartų ir laikė adatą ran-

koje.

Ir per adatos ašą (ausį) lino be perstojimo visai dideli, suaugę verbliudai. Kaip jie tenais perlusti galėjo ir šiadien dar ne suprantu, bet jie lino.

Aš stebėjau ir nusidvyvėjau ir kiekvienas butų teipjau nusistebėjęs.

Tai išgirdau aš verksmingą balsą. Dejavimai bei šauksmai užgavo mano ausį.

Aš klausiaus, iš kur tas balsas paeina, ir mačiau prie galo ano siaurojo takelio, į dangų vedančio, mano buvusį draugą Joną. Sėdėjo jis ant didelio pinigais prikišto žako ir dejavo ir šaukė:

— Šventas Petre, šventas Petre! aš ir esiu verbliudas.

Tu esi Jonas Spranglys, atsakė šventasis. Už pinigų pardavei savo tėvynę ir gavai kaip priedą lenkų. Ar ne teisybė?

Pasakęs tai jis vėl atsikreipė į savo verbliudus.

Mane šturpuliai emė: — Ir ką tas šventasis Petras viską žino! — Ir aš jaučiausi mažumą prasikaltusiu.

Aš norėjau pasikavoti, bet mano draugas mane jau buvo pamatęs ir darė man visokius ženklus ir prašančiu veidu į mane žiūrėjo. Aš jau supratau jo mislį, bet kaip aš galėjau jam gelbėti! — Šventasis Petras geriausia žino, kas jam reikia daryti. Aš berods galėjau. Kad aš jam nors raudonąją paklodę bučia galėjęs paduoti. Nesa tenais lauke buvo matomai šalta, kaip mano nešildytoj grintelėje. Ir šičia danguje man raudonoji paklodė buvo visai pervirš. Nežinodamas, ką daryti, čiulpiu savo pypkutį ir žiūrėjau į verbliudus; bet kada ne kada turėjau nenoroms pažvelgti į draugą.

Ir aš mačiau, kaip jis siekė į pinigų žaką ir išsėmęs šaują auksinų jais manęs plink mėsėti pradėjo, — turbūt, idant mano atydą ant savęs atkreiptų.

Bet pinigai vis toli nuo manęs nukrito ir prapuolė uryuose bei plyšiuose.

Tas tai padarė aplinkui stovintiems angelėliams iš tikro dangišką džiaugsmą. Šypsojos ir riseno, ir vienas iš tų mažinukų aiškei sušuko: — Et, gėda! vis jis ne pataiko.

Šventasis Petras gi suniurnėjo: — Teip, teip, gyvenime juos reik apščiai barstyti! — (laisvai pagal vokišką J. Kalvis.)

Isz visur.

Frankfurte, Vokietijoje, tapo atliktas Europos žydų kongresas, kur pribuvo delegatai beveik iš visų Europos šalių, kaip tai: Anglijos, Prancuzijos, Rusijos, Austro-Vengrijos, Danijos, Uliandijos, Rumanijos ir Šveicarijos. Ant kongreso buvo atidžiai peržiūrėta paskutinio laiko žydų išėivystė iš Europos į užmarius. Tyrinėtojai išėivystės pridavė savo peržvalgas, iš kurių parodė baisy suskurdimą ir susikimšimą žydų didžiuosiuose miestuose Amerikos ir Anglijos, kur jie savo paprastu būdu smaigmos sen ir ten, graibymos už visokių įrankių kofoje už buvį, sukėlia prieš save visuotiną neapykantą ir duoda priežastį antisemitiskam judėjimui. Nuspręsta: žydų išėivystę stengtis kaip galint sumažinti ir pasirupinti apie pagerinimą jų sanlygų Europoje.

Bėgtynės iš Lietuvos ir Lenkijos vis didinas. 25 gruodžio pribuvo New Yorkan laivas iš Hamburgo, kurs atvežė 2,435 keleivius, kurie beveik visi buvo pabėgėliai nuo karės — lenkai ir lietuviai.

Belgijoj prieš pat Naujus Metus per keletą vietų siautė smarkūs viesulai, kurie apart visokios pridarytos bledies sužeidė labai daugelį žmonių. Aštuonis žmones pagavo einančius, ir pirmaus išlakdinę

augštyn, numetė ant žemės, užmušdami negyvai. Tą pačią dieną viesulai Vokietijoje užmušė 4 žmones, o kitų daugybę sužeidė griudamos triobų sienos.

Didelę sensaciją padarė Anglijos grapiutė iš Warwick, kuri būdama paveldėja didelių giminės lobių, tapo skelbėja socializmo mokslo. Ji lankosi po visas Londono darbinukų priestoges, sušaukia mitingus ir laiko prakalbas, ant kurių pritraukia tukstančius klausytojų. Sako kad ji esanti ne tik iškalbi oratorka, bet ir labai puikios grožybės moteriškė. Nereikia pridurti, kad kapitalistai baisiai siunta ant jos, o socialistai džiaugiasi tokiu, kaip iš debesų išpuolusiu radiniu.

Angliški laikraščiai praneša iš Razom (Radom?), Lenkijoje, jog Kalėdų naktį, kada dievuoti katalikai rinkosi bažnyčion ant „rarotų“, vietini darbininkai surengė skaitlingas demonstracijas, eidami gatvėmis su išvyniotu raudonu vėluku ir giedodami revoliucijines giesmes. Policija pabandžiusi demonstrantus išsklaisyti, bet šie emė šaudyti ir užmušė vieną jos viršininką, o kitą žandarą sužeidė. Vienas darbininkas teipgi užmušta.

Atsakymai.

p. Kareiviui, Londone. Nepatilps. Parapijų reikalais ne užsiimame.

p. Parapijonui, Škat. Musų mieli! — jeigu mes talpintume parapijų ergelius su kunigais ir komitetais, tai galėtume išleisti kasdieninį laikraštį vien tik iš Amerikos: medegos tam iš žmario jau nebereikautume. Nepatilps.

„Draugo“ redakcijai. Raštelius ir rašinius gavome. Ačiū.

Pajieszkojimai.

Pajieskau šv. Kazimiero drstės iš Philadelphia, Pa. adresassekretoriaus, kasieriaus arba šaipjau iš komiteto. Mat aš ten gyvendamas prigulėjau prie tos drstės, taigi norėčia ir vėl prigulėt, tik nežinau adreso. Meldžiu duoti žinią ant adreso:

Vincas Kudarauckas,
7408 W. 9-th str.
St Louis, Mo.

Pajieskau savo draugo Juozo Skrinckio, paeina iš Suvalkų gub., Senapilės pav., Gudelių gmino, Višakio Rudos kaimo. Gyveno Wilkes-Barre, Pa. Ar jis, ar kitas žinantis jį meldžiu pranešt.

J. Paltanavyčiui,
160 Washington str.,
Peabody, Mas.

Pajieskau savo brolio, kuriam nusiunčiau \$10,00, kuris 14 gruodžio išvaziavo iš Lawrence pas mane, bet iki šiai dienai dar nepribuvo ir nežinia kur dingo. Jeigu kas žino, duokit žinią ant šio adreso:

K. Balčius, 156 Grooe str.,
Edwardsville, Pa.

Pajiesko Drstė Sunų Lietuvos, Springfield, Ill., savo buvusio kasieriaus, Jono Andziulio, kurs pora metų atgal apleido mūsų miestelį ir po draug išsinešė mūsų kasą. Užkviečiame viešai pributi ant 29 sausio ant metinio susirinkimo kurs atsibus 2-rą po pietų A. Skinkio salėje, ir susitaikinti su L. S. Drste kiteip drstė bus priversta pajieskoti per sudą. Sekr. J. Danilauckas.

Pirmas metinis Maskaredų Ballus.

New Haven, Ct. atibus 7 sausio, 6 vakare ant Germany Hall po n. 193 Wooster str. Įzenga vyrams 25 c., moterims dovanai. Puikus muzikantai iš Waterbury'o drs lietuviškus tancius. Prieš tam bus 3 dovanos: laikrodėlis \$15 vertės, žiedas 8 d. ir lietsargis 3 d., tiems kas gražiau atloš savo rolę.

Komitetas.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziadien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

(Tęsa.)

Dainose kartais šneka žvėrys, ypačiai vilkas, lapė, žvirblis, pelėda, šarka, gegužė, kranklys. Nekurie žvėrys kad pasirodė, buvo blogu ženklu, kiti — geru. Ant aukų skersdavo ozius, meitelius, vištas ir tt. Gaidys buvo dėme dievo Kuriko. Arkliai tulo plauko buvo pašvesti dievams ir deginami ant aukų ar vėl paleidžiami ant valios.

Aukurai (rogas, dievstalis) Lietuvių buvo suvis prasti, turėjo mastą ar pusantrą augšėio; kaip kartais aukurais buvo laukiniai akmenys¹⁾. Ant tokių akmenų buvo deginamos aukos; ant Rambynkalnio garsėjo aukurinis akmuo, kurs nusivertė į Niamuną pirmoje pusėje 19-to amž. Daugelyje vietų pas akmenius ir pylkalnius atrasta tapė daugybė giliai įkastų į žemę gyvulių kaulų ir šukių molinių puodų ar čerpių.

1) Liud. Jucevyčius rašo: Akmenys paupiuose buvę pašvesti „dievams valdytojoms“, kurios, kaip Graikų Parkos, turėjo savo galybėje gyvastį ir mirtį žmogaus; pas Lietuvius buvę jų septynetas, ir gyvatą ženklindavę žmogui, ne siulai ar gijos, bet audimai, anų rengiami. Pirmoji — *Verpiančioji* — verpė gyvatą žmogaus iš kuodelio, kurį jai buvo davęs vyriausias dievas; antroji — *Metančioji* — metė stebuklingus gyvatos siulus; trečioji — *Audžiančioji* — audinė andė; ketvirta — *Gadintoji* — gražiais zodžiais ir pasakomis kerėjo anų mintis, teip jog kartais anos, pametinos darbą, klausė si, o toji tuomsyk gadino joms audinius. Tad pūldavo visokios nelaimės ant to, kurio gyvata patekdavo į rankas nešvankios deivės. Ligos, zaisdos kovoje su neprieteliais, neabipusi meilė, vaidai su susiedais, nesutikimai namie, — viskas, kas duoda susikirtimą ar gadina ramumą žmogaus, buvo paseka suviliojimų ir piktumų deivės Gadintojos. Penktoji — *Sergėtoji* — su anajė vienval aštriai ėmėsi. Kaip tikta anoji imdavo suvedžioti savas sesėris, toji anas persergėdavo, pasakojo apie darbus kiltų Lietuvių, dainavo apie pergales neprietelių, ir teip stengėsi ant savęs atyda atkreipti. Bet tankiausiai laimėdavo Gadintoja. Rods kartais ir *Sergėtoji* imdavo viršų; jos patarmės, jos užkerinčios dainos apie senovės didvyrius, buvo lyg kibirkštis iš dangaus, kuri užėmė mintis deivių, budino jas iš miegustumo ir skatino ištrivoti darbe. Laimingas buvo žmogus, kurio audinė sergėjo deivė *Sergėtoji*: jokios priegados, jokios ligos, vaidai, pralošos su neprieteliais, nenuodino jo liunos gyvatos! Visur pergalėtojas, o namie sotus amžiaus ir laimės, jis gyveno su šeimyna ir draugais, be baimės, ramiai laukdamas valandos, kada dievė *Nukirptoji* turėjo nukirpti gyvatą. Septintoji deivė vadinosi *Išskalbtaja*, kurios pereiga buvo nukirpta audinė išskalbti ir atiduoti vyriausiamjam dievui. Iš to audinio turėjo būti pasiuti marškėniai, nešioti pasimirusiam savininkui. Toms deivėms buvo pašvesti akmenys ant upių krantų. Koznas gyventojas turėjo savo atskirą akmenį, ant kurio brangiausias dovanas aukavo. Kareiviai čion atnešdavo galvas užmuštų neprietelių, ir dalį grobio, įgyto kelioneje, ukininkai — javus, linus, mergos — rankšluosčius, rutų vainikus ir tt. Kokios buvo apeigos, aukas dedant, — nežinia. Deivei *Išskalbtajai* žmonės dainavę šitokią dainą:

Oi deivute, deivuzėle!
Išskalbk mano amžytėlį,
Kad skaistus eiti galėčiau,
Nuogas danguj nestovėčiau ir tt.

Mėnesiena naktis buvusi mylimiausia deivių, tuomet jos rinkdavosi paupyje, sėdosi ant akmenų ir ėmėsi už darbo. Vaikiniai iš aplinkinių kaimų tankiai jas uztikdavo čion, ir jis budavo dėl jų mandagios, bet už tai ir pačios mandagumo reikalavo. Kas deivių nepagudojo, tą jos uršiai baidė, kartais net mirtimi. Tokius akmenius Jucevyčius užtikęs esąs Šiaulių pavieta Kierėzių palivarke, buvę jų kėliolika pa-Šešupyje, netoli kaimo Šionalaukių, ir jie tapę suvartoti į pamurį. Tokių „deivių akmenų“ esą matyta pavietuose Telšių, Upytos ir Vilkmergės.

Vilniuje, bekasant duobes dėl pamato katedrinei bažnyčiai pabaigoje 18-to amž., atrado žemėje sklepelį, kuriame buvo daugybė kaulų. Tai rodo, kad senovėje buvo paprotys užkasti liekanas nuo aukų į žemę ant garbės požeminiams dievams.

Stabai dievų pas Lietuvius, kaip ir pas kitas tautas, iš pradžių suvis nebuvo panašus ant gyvų esybių; buvo tai mediniai rąstai, akmenys nepaprasto pavidalo (lyg Motina dievų pas Phrygus), arba ir gabalai kokio metolo. Buvo ir toki dievai, kuriems nebuvo daroma jokių stabų, o tikta jų vardai arba tam tikri ženklai buvo iškalami ant akmenio arba išrėžiami ant medžio. Teika apie Veidavutį sako, kad jis pirmas stabus įvesdinęs Lietuvon.

Ženklu Perkuno, iš pradžių, tur-but buvo ažuolinis rąstas, arba pats ažuolas, visados žaliuojantis pas aukurą. Vėlesniame laike jau jis visur buvo perstatomas paveiksle žmogaus (kaip Romovėje). Perkuno stabai buvo garsūs netiktai tarp Lietuvių, bet ir tarp Slovėnų (X-me amžiuje). Vladimiras, likęs didžiu kunigaikščiu visos šiaurinės Rusijos, įtaisė Kijevoje ir Novgorode Perkuno stabus: statuva buvo iš ažuolinio medžio, usai ir ausis — auksiniai, kojos — geležinės, rankoje laikė perkuniją ar žaibą.

Daugiausiai mums duoda pažinties apie dievų stabus senoviški Lietuvių pinigai, ant kurių randame paveikslus dievų ir deivių. Daugiausiai auksinių ir sidabrinių pinigų turėjo paveikslą Perkuno, nuo ko ir patys pinigai vadinosi „Perkuno auksu“¹⁾. Stryjkauskis mini stabus Spėros, Kukavaičio, Pajotos.

Anų navatnų, sukrautinių, šimtarankių stabų, su iškreivintomis galvomis, su kriptomis galūnėmis (kaip kad svetur) Lietuviai neturėjo. Prasti buvo stabai, kaip kad žmonių nuomonės.

Kalnai. Senovėje visur aukavo dievams aukas ant augštų vietų, ant kalnų, nes tikėjo, kad tokiu budu labiausiai prisiartina prie dievų, gyvenančių danguje. Lietuviai teip pat turėjo kalnus, ant kurių buvo įtaisyti aukurai arba ir šventvietės: ant kalno pas Palangą buvo aukuras, pašvestas Praurimei; ant kalno palei Nevėžį — šventvietė. Vilniuje Plikakalnis tur-but už šventą nesiskaitė (čion Lietuviai nukryžiuvojo 1333 m. 7 pranciškonus ir nuo kalno įmetė į Vileiką).

Šventi elikai. Dalys girių ir ištisi elikai, ypačiai esantieji gražioje vietoje, buvo pas Lietuvius pašvesti dievams. Toki elikai visados buvo prie upių, arba prie susilieimo dviejų di-

1) Kojalovičius sako, kad Lietuviai mušę pinigus nuo labai senų galdynių, o susivienijus su Lenkija perkupčiai supirkinėjo lietuviškus pinigus, nes palei savo vertybę jie buvę daug geresni už kitų šalių pinigus. Lenkas Jonas iš Kurozvenko, užveizdas mantos Lietuvoje prie Jono Olbrachto, įgyjo nuo karaliaus Aleksandro 1503 m. pavelenę mušti lenkiškus pinigus Gartine. Jo sunus Petras buvo monetų mainytoju, kaip ir žydai. Ypačiai Petras supirkinėjo „Perkuno auksą ir sidabrą“, auksą pardavinėjo į Holandiją, o baltąjį sidabrą mušė į lenkiškus pinigus; lenkiški jo grašiai, vadinami Piorunki, vos pusę vertės teturėjo. Galiaus apskūstas tapė tasai šaldras karaliui Zygmantui I, byla ilgai tęsėsi iki galų gale 1545 m. liepta buvo suimti apgaviką ir jo draugus, kada jau tie seniai buvo iš šalies prasišalinę.

Senovės Prūsų monetos tapė sutarpintos ir perdirtos per kryževius: ant jų buvę dievų paveikslai, ar antrašai nežinomu raštu padėti. Randamos buvę žemėse ir senoviškuose kapuose. Monetos buvę auksinės ir sidabrinės (Schuetz, Bayer, Hartknoch, Liebknecht).

desnių upių; ten buvo aukurai ir šventvietės, pašvęstos visokiems dievams. Nevalė buvo juose nė medžioti, nė paukščius gaudyti, nes skaitėsi už didelę nuodėmę užkabinti gyvus daiktus ar augalus, esančius šventame elke. Juose teipos-gi jieškojo prieglaudos nelaimingi. Įeiga į šventus elkus dėl krikščioniškų ir visatinai dėl svetimtaučių buvo užginta; jie galėjo įeiti į tokius šilus tik tai tasyk, kada jieškojo prieglaudos kokioje nelaimėje. Tokie elgai garsėjo Samijoje pas kaimą Pobeten, ir palei upę Tenkę, kur guli kaimas Romučiai.

Vilniuje buvo šventos elkos prie įtakos Vileikos į Nerį, o Kaune prie įtakos Vilijos į Niamuną. Prie kiekvienos didesnės sodybos buvo šv. elkas su aukuru kokios-nors dievytės. Šituose elkuose tarp medžių pirmystą turėjo ąžuolai, o po jais baltieji javarai (pėplės). Lidos paviete, prie Girkių kaimo, dar pradžioje 19-to amžiaus buvo dailus elkas iš baltųjų topelių: apie šią elką buvo padavimas, buk jame seniausieškojo prieglaudos žmonės pasmerkti ant myrio; pakolaik tokie nelaimingi buvo šitame elke, tuolaik jie buvę valgydinami ir saugojami per tulą slaptą pajiegą.

Dievų namai stovėjo elkuose ir po šv. ąžuolu, ir buvo aptverti tvora iš medžio ar iš muro: tai buvo — romovė, vieta ramybės.

Tokia šventvietė tapė atrasta mieste Rētra, Meklemburgijoje, kur buvo gyvenę Geruliai. Anot Jono Potockio, kunigas prie šitos šventvietės vadinosi Kryviu, o esantieji joje stabai buvo stabais lietuviškų dievų. Rasti čion rusiški parašai buvę rašyti kalboje Gerulių, tai-gi lietuviškai. Garsiausia Prusų šventvietė—Romovė—buvo tarp upių Frissing ir Beislein, toj vietoj, kur veliaus kryževiai pastatė klioštorių „Trifaltigkeit“, ir ją sunaikino didmistris kryževių Vinrichis v. Kniprode (+1382 m.). Šią šventvietę va kaip aprašo: Ant plačios lygumos, per kurią teka dvi upi, stovėjo, ties viduriu, stebuklingas ąžuolas, žiemą ir vasarą žaliuojantis, baisaus sturumo ir augštumo. Aplink ąžuolą buvo pastatytas šeškampis muras, kurio užpakalinė siena stovėjo arčiausiai prie ąžuolo, o priešakinė turėjo plačią įeigą į tą kiemą. Prieš patį ąžuolą buvo trys arkados, kuriose stovėjo stabai trijų svarbiausių dievų: vidurinėj arkadoj—Perkuno, kairioje—Pykulio, o tiesioj—Audrupačio. Stabai kitų dievų buvo pastatyti iškarpose, kurios buvo padarytos sienose iš vidaus šventvietės. Užpakalij ąžuolo buvo lindynės dėl šventų gyvačių. Priešais ąžuolą, tiesiok nuo įėjimo į šventvietę, stovėjo aukurai dėl deginimo aukų ir dėl kurenimosi šv. ugnies. Aplink šventvietę buvo plecius (Naos), ant kurio stovėjo laike tikėjimiškų apeigų susirinkę prasti žmonės; į pačią šventvietę (adytum) galima buvo įeiti tik tai kunigams ir vadams. Tas plecius buvo aplinkui apstatytas butais dėl kunigų, kunigių ir kitų tarnų šventvietės. Dėl įėjimo į plečių, ant kurio stovėjo šventvietė, buvo vartai, po teisei pusei kurių stovėjo butas vyriausio kunigo, o po kairei viešbutis dėl keleivių ir svečių.

Kita garsi šventvietė buvo Šventamiestyje (Heiligenbeil), pašvęsta dievui Kurikui arba Žemininkui; aptvare buvo teipgi šv. ąžuolas.—Trečia stovėjo toje vietoje, kur dabar yra Marienburgas ant Nogatės.—Prieš atėjimą kryževių buvo šventvietė ir toje vietoje, kur gulėjo senasis Torunius.

Apart paminėtų, galėjo buti dar ir daugiau garsių šventviečių (kaip Ritajotėje, kaime Oppen). Dusburgas mini dar apie vieną šventvietę ant kranto Baltųjų jurių, provincijoje

Austechia: gal-but Alepiui išsizadėjus stabmeldystos čion tapė perkelta sostapylė tikėjimo. Vienok neužilgo potam mes randame tikėjimišką sostapylę su vyriausiu kunigu prie įtakos Dubysos į Niamuną; sunaikino ją kryževiai 1294 m. Paskui sostapylė buvo prie įtakos Nevėžio į Niamuną; o kada ir šią sugriovė kryževiai, tad vyriausias kunigas gyveno visokiuose vietose, beje ten, kur tikėjosi mažiausiai busint pavojaus. Kernava nuo pradžios XIII amž. buvo sostapylė visos viešpatystės; tur-but tenai buvo teip-gi vyriausias kunigas ir šventvietė.

Vilnius turėjo garsią šventvietę, pašvęstą Perkunui. Kur dabar stovi katedra, beje netoli nuo tos vietos, kur Vileika vienyjasi su Neriu, lankoje Šventarogo, augo ąžuolinė giria, pašvęsta dievams. Tuoju prie girios stovėjo didelė šventvietė, kurią iš akmens pastatydino kunigaikštis Gerimantas 1265m.: ji turėjo ilgio 150 mastų, pločio 100; augštumas sienų buvo 15 mastų. Stogo nebuvo, įėjimas-gi tik tai vienas nuo pusės Nerio upės. Ties užpakaline siena šitos šventvietės stovėjo koplyčia, kurioje buvo sudėti šventi indai; po apačia koplyčios buvo sklepas dėl laikymo žalčių, varlių ir rapužių; ant koplyčios buvo įtaisyta altana 16 mastų augščio. Po ta pastoge stovėjo atvežtas iš Palangos medinis stabas Perkuno. Koplyčia ir altana buvo pastatytos iš dalies iš akmens, iš dalies iš plytų. Priešai koplyčią stovėjo aukuras, ant kurio iš visų pusių vedė 12 trepų; kiekvienas trepas turėjo augščio pusę masto, o pločio 3. Kožnas trepas buvęs pašvęstas tulam dangaus ženklui (rasi ženklinio mėnesius?) ir ant kožno aukas degino pamėnesiui. Pats aukuras turėjo 3 mastus augščio, ir po 9 pločio bei ilgio,—iš viso 9 mastus augščiaus žemės. Prie viršaus aukuro buvo prikabinta daugybė stumbro ragų. Ant aukuro šventdieniais degino aukas ir ten degė amžinoji ugnis, kurštoma tam tikrų kunigų. Ties šventvieta stovėjo vyriausio kunigo rumas su apvalia koryčia, iš kurios buvo dāromi tēmyjimai apie tekėjimus saulės ir atmainas mėnulio (priešpylis, pilnatis, delčia, pusdylis); pagal padėjimą saulės ant dangaus buvo dedamos aukos ant atsakančio trepo lygiosė pertraukose mėnesio. Jei aukos dėjosi pirmą syk ant katro trepo, tai ženklinio pirmą dieną mėnesio. Plyta su atsakančiu ženklu, įmuryta į koryčią pradžioje metų, rodė skaitlių metų. Tą šventvietę suardė 1387 m.

Giria ir šventvietė apturėjo vardą Šventarogo nuo vardo(?) kunigaikščio Šventarogo, tėvo Gerimanto; pylis gi nuo upės Vilijos tapė praminta Vilniumi.

Kožnoje šventvietėje buvo šv. šulinys, kur mazgojo kaitinus gyvulius.

Prieš kariumėnę, traukiančią į kelionę, nešė altorėlį arba panešamą šventvietę, kurią stovyklose pastatydavo po medžių; potam sukurdavo ugnį. Aplinkui ištempdavo audeklus iki 8 mastų augščio, iš 6 atskirų ritinių. Aukų laikė praskleisdavo vieną ar kitą uždangą, idant žmonės pamatytų apeigas. Įeiti į vidų, po myrio bauda, nevalė buvo kitiems, kaip vienatinai kunigams.

Ant Antakalnio Vilniuje buvo šventnamis su stogu, pašvęstas visiems dievams; tai buvo Lietuvių pantheonas! Tur-but ten buvo rankius stabų visų dievų. Ant Antakalnio buvo,

(Toliaus bus.)

Susirinkimai.

Baltimore, Md. S. L. A. 64 k. metinis susir. 8 sausio 2 po piet vietinėj lietuviškoj salėje ant Barre str. Užprašome visus susirinkti, nes bus rinkimas vietinio komiteto ir sprendimas šepjau svarbių reikalų.

Komitetas.

Pittsburg, Pa. 40 k. S.L.A. laikys didelį susir. Lietuvių Ukėstų klube ant Tustia str. 15 sausio, kur užprašome visus senus draugus ir naujus prisirašyti, teipgi bus rinkimas komiteto.

Komitetas.

Philadelphia, Pa. T. M. D. 5 k. metinis susir. 17 sausio, 8 vakare Neprigulmingam klube 943 So. 2-nd str. Užkviečiam senus sąnarius ir naujus prisirašyti, teipgi atsiimti knygas, kurie dar negavot.

Komitetas.

Daktaras provos,

JULIAN CZUPKA,

Adwokat ir Notary Public.

Ofisas: 3 N. Main st. Wilkes-Barre, Pa., kas diena.

34 Lackavana Ave. Scranton, Pa. Panedoleis ir Ketvergais nuo 6 iki 8 vakarais.

Užsiimu provomis Wilkes-Barre ir Scrantuose ir teipgi pas skvairas palūdyjimus (doviernastis) iš rupina Rosijoje ir Lietuvoj.

A. Maslauckas ir Sunus,**LIETUVISZKI GRABORIAI,**

Karietos ant veseilių, laidotuvių ir krikštynų. Vežimai perkraustymai ir t. t.

415 W. Main Street.
PLYMOUTH, PA.

Naujas Teleponas 7031.

Ne reklama!

Tiktai pranešimas broliams darbininkams, kad išėjo nauja, tinkanti socializmo agitacijai knygutė: „Dėl ko lieja žmogus prakaitą?“ (Socialistų knygynėlis Nr. 1), su paveikslėliais. Kaštuoja vienai 10c., 3 už 25c., 7 už 50c., 15 už \$1.00. Teipgi gaunama įvairiose kalbose socialistiškų ir revoliucijinių raštų ir laikraščių. Dėl atsakymo įdėkit už 2c. markutę. Atsišaukit pas:

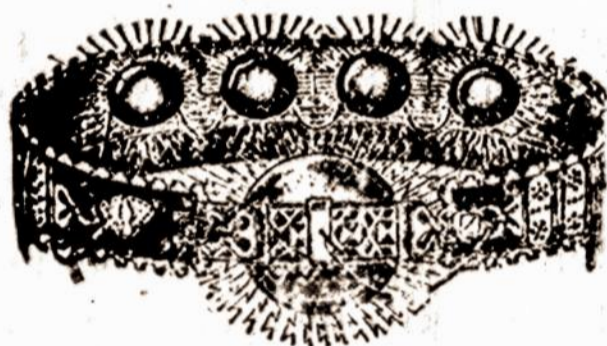
J. O. Szirvydas,
401 E. Main str.
Plymouth, Pa.

Dovanai! Dovanai!

Dėl apgarsinimo mūsų drūkavimo, mes prisišim kiekvienam 25 gražius kofertus, išdrukuotus su jūsų vardu ir adresu ant kampo gražiom literom. Prašom sykiu įdēt 13c. stampom dėl apmokėjimo apsupimo ir pačtos kaštų, ir tuojaus bus prisišta.

Adresas: W. Adams & Bro.,
Job Printers, Wanamie, Pa.

Tik ant trumpo laiko už
\$1.00.

Duodame progą tik ant trumpo laiko, kad pasinaudotų dėl savo labo serganti žmonės su garsinga Elektrikos diržu "LION", kurio prekė bus pakelta po senovel, už kurį tukstančiai žmonių yra dėkingi už išgydymą nuo nepaprastų ir užsienėjusių ligų, dėl kurių gyduolės palengvinimo ir sveikatos nesuteikė, tai šis garsingas elektros diržas visai išgydė nuo:

Reumatizmo, dusulio, gumbų, galvos skandėjimo, vidurių užkietėjimo, nerviškumo, raptros lytiškų bei abelau silpnųjų, kraujo nečystumo, dieglių, patrukimo ir paslaptinių ligų, kurių gydymą užlaikom didžiulioj sąpybybaj.

Dėl sergančių moterių ir jų silpnųjų tas Elektro diržas yra tikras išgydymas, už vieną dolerį apturėsit sveikatą ir uždėsit daug pinigų; apat to suteikiame reikalaujančioms geldžiančias rodas.

Vyrat ir moters naudokites is puiklos progos. reikalaujanti ir geldžianti laimingos sveikatos, iš paskiausio išradimo dėl labo žmonijos. Išgydymą gvarantuojam arba pinigais sugrąžinam.

Teipgi mes išgydom tas būreli darkančias žmogų karpas, užsienėjusias ir nuo užkrėtimo per išradimą mus UNIVERS. Mus adresas:

New York Univers. Echo Institute.
87 Madison Square,
New York N. Y.

Už dyką

prisiunčiame gražų lietuvišką kalendorių knygos formoje su gražiais pasiskaitymais ant metų 1905 kiekvienam kas prisius mums savo adresą Bischoffs Banking House

287 Broadway New York, N. Y.
90-99

O kas czia.

Taigi popieros rašymni gromatų in kraju, naujause išrastos, gražiausics visoje pasauleje. Kiekvienas kas prisius 10c. apmokėjimui pačtos kaštų, gaus už dyką ant pažius 6 popieras su kopertom. Parduodame 6 tuzinus už \$1.00. Reikalaujame agentu visur ir duodame gerą uždarbį. Rašydami adresuokite:

Agent Church goods,
Sta. W. Box 14 Brooklyn, N. Y.

Stoka moterių.

Pasakojama, kad Suvienytose Valstijose metai iš metų kilęs klausimas stokos moterių. Nekuriose šalise jau ir dabartės yra daugiau vaikų iš tos priežasties kad vaikų daugiau gema ir kad daugumas šeimynų turi tiktai po vieną vaiką. Moteris neužsiganėdinančios namų užsiemimais platina vertelgystės linkmę, kurios ikl šiol buvo po vyrų monopoliumi, dabartės daugiaus pasiduodančios naikinančioms ligoms. Jei norima nuo tos nelaimės apsisangoti, reikia ant to daugiaus atydos atkreipti ant savo sistemos, kuri turi buti sustiprinta. Kas gali sulaikyti visas nelaimes tame? Vartokite Trinerio Amerikonišką Elikvir tyrajį vyną. Reguluoja skilvį, tvėrę, augina, stiprina kraują, tvirtina nervus ir raumenis, dailina budą, daro ideališką grožę ir mele. Duokitė mažoms mergaitėms slobnoms, išbliškusioms; slobnoms ir nesveikoms moterims, tuoj pamatyse sveikesnę.

Gaunamas visose aptiekose ir pas patį fabrikantą, Joseph Triner, 799 S. Ashland ave, Chicago, Ill.

Tik už 10c. tuzinas

geriausios popieros ant svieto su daugeliu gatunkų visokių pavinėvonių ir dainelių ir su labai gražoms kvietkoms, paveikslėliams, balandėliams ir su dviems rankoms sveikinančioms lietuviškų ar lenkiškų. Žodžiu sakant gražiausios popieros ant svieto Kas syki pirkis ir pamatys jų gražumą tas visada pirkis. Ba tos kvietkos net veidą rodo iš gražumo o rodos ir nuliudusį žmogų prakalbintu. Kas prisius 30c. tas aplaikys 12 popierių 2 knygas Saliamono ir žydo pakuta vertės 20c. Tai viską atiduosim už 30c.

Teipogi pargabenom daugybę lietuviškos trajankos iš Palangos. Visiems zinoma kad Palangos yra geriause trajanka ant svieto susidedanti iš visokių geriausių šaknučių devynerių, boxsas tik 30c. su prisiuntimu.

Teipogi turime didelę krautuvę visokių knygų abrozų abrozėlių, szkaplierių ir ražančių, žodiu sakant didžiause ir pigiause krautuvė dėl perlioru ir štornikų kurie tuom užsiima. Reikalaujame pardavikų ir duodam gerą uždarbį. Norėdama daugės žinoti apie mus tavoro pigumą indėk 2c stempą o gausi didelį kataliogą iš kurio galėsi pasirinkti ką tik norėsi. Adrisas: Nathews Zukaitis, 227E. Main st. New Britain, Conn.

„Vienybės“ redakcija telephonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

Naujausios knygos:

Apie konstituciją 15c
Seniems kanaaninkams ir pralotams, klebonams ir jauniems kamendoriaims 10c
Už ką mes lenkams turim but dėkingi 15c
Tėvynainių giesmės 15c
Jozapa Miglovaras rasztai 10c
Spartakas, apysaka isz vergų sukėlimo gadykės 20c
Gyvenimo laszai 15c
Jaunikačiams dienos 20c
Spauda leista 2c
Džiova ir kova su ja 30c.
Tautiškas atgijimas lietuvių ir kitų tautų 20c.
Dykaviečių apmedziavimas patarmės ukininkams 30c.
Trumpa visatina Istorija dalis I senovės Istorija 25c.
Sodžiaus vaizdelei apysakutė iš sodziu gyvenimo 5c.
Paprasti rakandai ir išdarbiai iš šakų 25c.
Kaip reik pinti rėčkas, baldai ir kiti pinamieji daiktai 30c.
Ką ir kaip kai kurie amatai dirba dalis I 20c.
Pranašavimai Michaldos karalienės iš Sabbos 15c.
Pragaro gilmės juokingas aprašymas apie kankynes pragare 15c.
Darbininkų Balsas No. 1 2 3, ir 4 1904 po 15c.
Girtuoklių Adynos 10c.
Kunigo naudą velniai gauda 5c.
Davatkų gadzinkos. 15c
Žodynns Juškos antra dalis nuo E. iki J. Plačei išaiškinta 2,00
Ašis (apysaka iš darbininkų gyvenimo). 5c
Prie žydų klausimo 5c
Kovoje už laisvę, (drama 3 veik. mēse). 10c
Viennos revoliucija 1848 m. 10c
Komunistų manifestas. 20c
Darbininkų Balsas. 15c
Naujes Lietuviškas Kalbomokslis 10c
Dovanele vaikams ir sodiečiams 25c.
Pasiskaityk skriaudžemas lietuviai 10c

Adresuokit:

J. J. PAUKSZTIS & CO.
224 E. Main St.
PLYMOUTH, PA.

HOTELIS K. Strzeleckio.

276 E. Main str. Plymouth, Pa
Užlaiko visokios degtinės, vyno, skanaus alučio, puikiai kvepiančių Cigarų, ir reikale suteikia draugišką rodą. Jeigu nori linksmi laiką praleist ir išgirst skambinant ant fortepijano puikias melodijas, tai tik užėik pas K. Strzelecki.